TRST, petek
16. decembra 1955
Leto XI. - Št. 297 (3226)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 20 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din. MALI OGLASI po 20 lir beseda. — NAROCNINA: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. — FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdala Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Delegacije šestnajstih držav so se pridružile delu OZN

Uradni sprejem novih delegacij in njihova razvrstitev v organe OZN je bila preložena na april - Danes volitve enajstega člana Varnostnega sveta - Nehrujevo posredovanje pri Bulganinu in Hruščevu odločilno? - Ameriški tisk ugotavlja poraz politike ZDA

NEW YORK, 15. — Glavna skupščina OZN, ki je na včerajšnji izredni večerni seji takoj potrdila sklep Varnostnega sveta in sprejela 16 novih držav, se je danes predpoldne spet sestala, tokrat že z udeležbo predstavnikov novih članov.

Kot smo že na kratko poročali, je bila procedura sprejemanja novih članov v glavni skupščini končana včeraj zvečer nekoliko po 22. uri (po 4. uri zjutraj po srednjeevropskem času). Glasovanja se je udeležilo najprej 56, nato pa 57 delegacij (zastopnik Etiopije je prišel v dvorano med glasovanjem). Večina držav je bila sprejeta soglasno, razen Španije, ki je dobila 55 glasov, medtem ko sta se dve delegaciji vzdržali (Belgija in Mehika), in držav sovjetskega bloka, ki so dobile nekatere 48, nekatere 49 glasov (zaradi zapoznelega prihoda etiopskega delegata). Proti njim sta glasovali delegaciji Formoze in Kube, torej dveh držav, ki se v OZN sicer strogo ravnata po ameriški delegaciji, vzdržale pa so se Grčija (zaradi sporov z Albanijo), Holandska, Filipini, ZDA in San Domingo. Pri sprejemanju arabskih držav se je vzdržal Izrael.

Število držav, ki so zastopane v Združenih narodih, se je s tem povečalo na 76. Z novimi sprejemi se je precej spremenil tudi razpored sil. Predvsem so izgubile del važnosti delegacije Latinske Amerike, ki so doslej predstavljale tretjino vseh glasov. Zastopstvo Evrope je sorazmerno ostalo približno enako, nekoliko se je okrepila sovjetska skupina, zlasti pa se je povečala afriško-azijska skupina delegacij, o kateri je mogoče reči, da je bila zlasti v zadnjem času pobudnik mnogih pozitivnih akcij in ki si je tudi največ prizadevala za sprejem novih članov.

Današnja seja glavne skupščine se je začela ob 16,50 po srednjeevropskem času. V začetku je predsednik skupščine Maza pozdravil delegacije novih članov, ki so se prvič udeležile zasedanja glavne skupščine. Ker pa se bo jutri zasedanje glavne skupščine zaključilo, je bil uradni sprejem novih delegacij in njihova razdelitev v raznin organizmih OZN preložen na april, ko bo izredno zasedanje glavne skupščine, na katero bodo povabljeni zunanji ministri vseh držav članic. Novi člani so bili seveda v ospredju pozornosti; okrog njih so se drenjali delegati, novinarji, člani tajništva. Sovjetski delegat Soboljev je obšel zadnje klopi, kjer so se začasno namestile nove delegacije, in v magnezijevi luči podajal roko vsem načelnikom delegacij.

Italijanska delegacija, ki jo vodi veleposlanik Alberico Casardi, se je seveda tudi udeležila današnje seje glavne skupščine. Začasno se je namestila med delegacijama Irske (na desni) in Jordana (na levi). Po abecednem redu bo stalno mesto italijanske delegacije med izraelsko in jordansko.

Glavno opravilo, ki ga mora glavna skupščina OZN še opraviti, je izvolitev novega nestalnega člana varnostnega sveta. Ob zaključku včerajšnje seje je predsednik Maza naznanil, da bo to na dnevnem redu v petek predpoldne, na zadnji dan zasedanja. Kot je znano, je bilo za enajstega člana Varnostnega sveta že več kot trideset brezplodnih glasovanj. Najprej sta tekmovali Poljska, kandidat ZSSR, in Filipini, kandidat ZDA. Ker ni bilo odločitve, sta delegaciji Velike Britanije in ZSSR sporazumno predlagali kompromisno kandidaturo Jugoslavije. Vendar ZDA vztrajajo pri filipinski kandidaturi in pri nobenem glasovanju ne ena ne druga kandidatura ni dobila predpisane dvetretjinske večine. Če jutri ne bo prišlo do izvolitve, se Varnostni svet po 31. decembru, ko poteče mandat Turčije, ne bo mogel več polnoštevilno sestajati.

Poskusov za prebroditev položaja je bilo že več, predvsem angleškega prizadevanja, da bi ZDA opustile svoje stališče. Zadnje dni se govori o možnosti nove kompromisne kandidature, ki naj bi bila po nekaterih glasovih Švedska, po drugih Italija. Vendar so proti obema določeni pomisleki, zlasti še, ker nobena med njima ne zadovoljuje zahteve azijskih držav po večjem predstavništvu Azije v Varnostnem svetu. Odločitve doslej še ni bilo; kot poročajo iz Pariza, so se danes zvečer o tem razgovarjali tudi Pinay, MacMillan in Dulles. Italijanska kandidatura lahko z gotovostjo računa samo na glasove držav latinske Amerike in dela evropskih atlantskih držav.

Italija bo postala tudi stalni član sveta za zaupno upravo, ker upravlja Somalijo. Obenem bo morala biti izvoljena v isti svet še neka nekolonialna država, ki bo protiutež italijanskemu glasu. Vse to pa bo opravljeno verjetno šele na aprilskem izrednem zasedanju, tako da Italija do takrat še ne bo imela glasovalne pravice v skrbniškem svetu.

Glede sprejema novih članov je zanimiva še vest iz Novega Delhija, da sta Bulganin in Hruščev brzojavno poslala sovjetski delegaciji v New Yorku navodila za novi predlog, ki je nato omogočil sprejem šestnajstih držav. V indijskih krogih pripisujejo to dejstvo predvsem Nehrujevemu vplivu. Po vesti, da je kanadski predlog doživel neuspeh v Varnostnem svetu, je Nehru takoj poiskal Bulganina ki je bil takrat s Hruščevom v Novem Delhiju, in mu predočil pomen, ki ga Indija pripisuje sprejemu novih članov, zlasti pa držav, ki so se udeležile bandunške konference. Iz Novega Delhija je takoj nato odšlo brzojavno navodilo sovjetskemu delegatu v Varnostnem svetu Soboljevu.

Varnostni svet se je danes ponovno sestal, da bi razpravljal o predlogu ameriške delegacije z včerajšnje seje, naj priporoči glavni skupščini sprejem Japonske na prihodnjem zasedanju. Sovjetski delegat je odgovoril s predlogom, naj svet izda enako priporočilo tudi za Zunanjo Mongolijo. Ker so se pri glasovanju o tem predlogu vse ostale delegacije vzdržale, je sovjetski delegat postavil veto proti ameriškemu predlogu o Japonski.

Medtem prihajajo z vseh strani številni komentarji o sprejemu novih članov. V Londonu je predstavnik Foreign Officea izrazil svoje zadovoljstvo, ker je bilo sprejetih šestnajst držav, zlasti še, ker je med sprejetimi tudi Ceylon, član britanskega Commonwealtha. Predstavnik je nato izrazil obžalovanje, ker ni bila sprejeta Japonska.

Zelo zanimivi so komentarji ameriškega tiska. Tako piše današnji «Washington Post», da je bila «vloga ZDA v vsej zadevi vse kaj drugega kot imenitna». «New York Times» piše, da bo verjetno prihodnje leto ZSSR postavila sprejem Mongolije kot pogoj za sprejem Japonske, morda pa bo kot pogoj zahtevala tudi nadomestitev formoške delegacije s pekinško. List poudarja pri tem, da se je o možnosti te nadomestitve mnogo govorilo po hodnikih palače Združenih narodov po vetu Čangkajškovega predstavnika, ki je onemogočil uspeh kanadskega predloga.

«New York Herald Tribune», piše, da so bile ZDA «premagane v manevru, postavljene izven igre in puščene v kar najbolj neprijetnem položaju». ZSSR je prevzela pobudo, pravi list in dodaja, da bo treba «precej časa, preden bo popravljena škoda, storjena v teh dneh». List se vprašuje, «kako je bilo mogoče dovoliti Sovjetski zvezi, da dobi tolikšno prednost» in izraža končno «upanje, da te lekcije ne bodo v Washingtonu poskušali prikrivati s prikazovanjem, kot da gre za ameriško zmago».

Na Japonskem je izključitev dežele iz sprejema novih članov napravila globok vtis. Žrtev položaja je, kot vse kaže, zunanji minister Šigemicu. Socialistična parlamentarna skupina je danes že zahtevala glasovanje o nezaupnici zunanjemu ministru, ki mu očita «zgrešeno ocenjevanje položaja in napačno politiko do nacionalistične Kitajske».

URADNI RAZGOVORI TITO-HAILE SELASI

Tito poudaril pomembnost afriških narodov za reševanje mednarodnih vprašanj in potrebo pomoči nerazvitim državam

ADIS ABEBA, 15. — Danes dopoldne so se začeli uradni razgovori med predsednikom republike maršalom Titom in etiopskim cesarjem Haile Selasijem, ki se bodo nadaljevali med bivanjem predsednika Tita v Etiopiji. Razgovorom so z jugoslovanske strani prisostvovali Petar Stambolić, Koča Popović in dr. Jože Vilfan.

Na sprejemu, ki ga je priredil sinoči cesar Haile Selasi na čast visokemu gostu, sta cesar in predsednik republike izmenjala zdravici. Haile Selasi je poudaril, da je predsednik Tito dobrodošel v Etiopiji kot zastopnik velikega in plemenitega naroda, ki ga občuduje ves svet, posebno pa ljudstvo Etiopije. Cesar je poudaril, da vsi narodi, ki so se borili za svobodo, občudujejo predsednika Tita zaradi izrednega junaštva in neomahljivega zaupanja v bodočnost in slavo jugoslovanskega ljudstva. Haile Selasi je omenil svoj obisk v Jugoslaviji, kjer se je počutil kot doma, in izrazil upanje, da bo predsednik Tito med bivanjem v Etiopiji občutil vso globino spoštovanja in občudovanja etiopskega ljudstva.

V odgovoru za zdravico se je predsednik Tito zahvalil za prisrčni sprejem in poudaril, da prihaja v Etiopijo z iskreno željo, da bi se prijateljski stiki med Jugoslavijo in Etiopijo še bolj utrdili. Predsednik republike je omenil pomen borbe narodov Etiopije in Jugoslavije za neodvisnost in svobodo, ki je prispevala k zmagi miroljubnega sveta nad poskusi dominacije in ustvarila iskreno prijateljstvo ki se je po vojni okrepilo zlasti s sodelovanjem na mednarodnem področju. Narodi Jugoslavije, je nadaljeval maršal Tito, ki mnogo žrtvujejo za svoj napredek, so pripravljeni po svojih močeh pomagati tudi drugim. Za utrditev miru in uresničenje konstruktivnega in pozitivnega sodelovanja v svetu pa je potrebno z mednarodno pomočjo podpirati nerazvite države, da bi vsi narodi postali zares enakopravni in neodvisni člani mednarodne skupnosti. Nerazvite države imajo pravico do pomoči, razvite pa so dolžne pomagati. To velja zlasti za afriško celino, ki stopa po poti resnične neodvisnosti in enakopravnosti svojih narodov in postaja pomemben činitelj v reševanju vprašanj mednarodne skupnosti.

Besede predsednika republike so napravile velik vtis na etiopske funkcionarje, ki pripisujejo velik pomen besedam, da je za dosego konstruktivnega in pozitivnega sodelovanja nujno potrebna mednarodna pomoč nerazvitim državam in poudarku pomena afriškega kontinenta pri reševanju mednarodnih vprašanj.

Haile Selasi je po sprejemu izročil predsedniku Titu red zmage in red odpora, najvišje etiopsko vojaško odlikovanje za hrabrost. Predsednik Tito pa je podaril cesarju njegov kip, delo kiparja Avgustinčiča, katalog gotskih fresk jugoslovanske srednjeveške umetnosti, cesarici pa jugoslovansko narodno nošo. Med sprejemom sta predsednik Tito in cesar Haile Selasi v posebnem salonu začela razgovore.

Predsednik Tito je izročil včeraj številna visoka jugoslovanska odlikovanja uglednim predstavnikom etiopske armade, političnega in javnega življenja. Prav tako je tudi Haile Selasi odlikoval z visokimi etiopskimi odlikovanji člane spremstva predsednika republike.

Danes predpoldne je predsednik Tito ob navdušenih pozdravih meščanov obiskal etiopski parlament, univerzo in bolnišnico sv. Pavla, ki jo vodijo jugoslovanski zdravniki. Med obiskom v bolnišnici je predsednik Tito poklonil bolnišnici rentgenski aparat. Opoldne so bili predsednik Tito in člani spremstva gostje na kosilu pri sinu cesarja Haile Selasija, Hararskem vojvodi. Nocoj je predsednik Tito priredil svečano večerjo na čast etiopskemu cesarju. Po večerji so udeleženci prisostvovali predstavi etiopskih narodnih plesov in pesmi v narodnem gledališču. Jutri predpoldne bo prirejena velika parada oddelkov etiopske armade.

Posvet o zahodni politiki na konferenci NATO v Parizu

Pinay, MacMillan in Dulles obravnavajo ob robu zasedanja vsa svetovna vprašanja, zlasti pa posledice sovjetskih ponudb gospodarske pomoči zaostalim deželam - Za Martina lahko mir sloni samo na vojaškem ravnotežju blokov, ne pa na pomiritvi

PARIZ, 15. — Danes se je v palači Chaillot sestal atlantski svet Seji predseduje islandski zunanji minister Gudmunsson. Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo lorda Ismaya, glavnega tajnika NATO o delavnosti tajništva od maja do novembra, druga točka pa poročilo vojaškega odbora o vojaški moči ZSSR in o zadnjih tendencah sovjetske politike.

Poročilo vojaškega odbora o vojaški moči ZSSR zatrjuje, da ima sovjetska armada še vedno približno 175 divizij, katerih oprema je bila modernizirana in ki so se začele vežbati po novem programu, katerega osnova je največja gibljivost in možnost razpršitve po koncepcijah atomske strategije. Letalstvo se je znatno izboljšalo in razpolaga z letali, z velikim akcijskim radijem, ki lahko dosežejo vsakršno ozemlje držav NATO. Zboljšala se je tudi mornarica, ki je dobila nove križarke, podmornice in čistilce min. Poročilo, ki je bilo na seji odobreno, zaključuje: «Vojaška grožnja proti NATO je večja danes kot kdaj koli in tudi ni nobenih znakov o zmanjšanju sovjetskih naporov za razvoj svojega vojaškega potenciala». Vest, da je ZSSR demobilizirala 640.000 mož, «nima nobenega pomena za zmanjšanje sovjetske vojaške moči».

O sovjetski politiki v tem letu je poročal ameriški državni tajnik John Foster Dulles, ki je dejal, da si hoče ZSSR ustvariti močno trgovino in gospodarske stike, tako da bi si s tem zagotovila politični vpliv v Južni Aziji in v Afriki. Za izvajanje tega načrta razpolaga ZSSR z rezervami orožja, s tehniki in z nekaterimi surovinami. Državni tajnik je izrazil bojazen, da bo ta politika pripeljala do zaostritve položaja v omenjenih dveh predelih sveta, dodal pa je, da ne kaže, da teh težav ne bi bilo mogoče premagati.

Francoski zunanji minister Antoine Pinay je poudarjal potrebo gospodarskega in političnega sodelovanja držav članic atlantske organizacije, ki se ne sme omejiti samo na vojaško področje. Po francoskem mnenju bi se to sodelovanje moralo raztegniti na Afriko in Azijo, kjer bi bila potrebna skupna akcija atlantskih držav. Pinayevemu mnenju sta pritegnila italijanski zunanji minister Martino in zahodnonemški zunanji minister Brentano.

Minister Martino je v svojem govoru tudi podprl Dullesovo lekcijo in jo včasih še presegel. Govoril je o «polomu politike pomirjevanja», ki da se je pokazal v zadnjem času in ki da ga potrjujejo tudi rezultati ženevske konference. Nadaljeval je, da ostaja ZSSR po njegovem mnenju zvesta svojemu glavnemu cilju, to je svetovni revoluciji, in da se za dosego tega cilja, «ker za sedaj ne more uporabiti vojne», poslužuje «ofenzive gospodarskega značaja». Za Martina lahko mir sloni samo na ravnotežju vojaških sil obeh blokov, ne pa na pomiritvi; samo z evropsko združitvijo «se bo mogoče postaviti po robu komunistični akciji na Orientu». Dejal je tudi, da bo njegovo potovanje v Indijo s tega stališča zelo zanimivo.

Na popoldanski seji so ministri razpravljali o obrambnih načrtih NATO in odobrili nov sistem protiletalske obrambe Zahodne Evrope in Velike Britanije. Načrt predvideva ustanovitev integriranega poveljstva atlantskih letalskih sil in integriran sistem letalskega obveščanja.

Po popoldanski seji so se na Quai d'Orsayu sestali Foster Dulles, Mac Millan in Pinay in razpravljali o mednarodnem položaju, zlasti o Bližnjem vzhodu, o Vietnamu in o posledicah obiska sovjetskih voditeljev v Aziji. Dan se je zaključil s tremi večerjami — za zunanje ministre, za finančne ministre in za obrambne ministre.

Zdi se, da se razgovori ob robu konference atlantskega sveta spreminjajo v prava trojna posvetovanja o svetovnem položaju. Pinay, Mac Millan in Foster Dulles so se v današnjem razgovoru predvsem ukvarjali z vprašanji, ki niso na dnevnem redu zasedanja NATO.

Obširno so govorili o vprašanjih Srednjega vzhoda, zlasti o napetosti med Izraelom in arabskimi deželami. Izrazili so mnenje, da je treba ohraniti ravnotežje glede dobav orožja arabskim deželam in Izraelu. Ukvarjali so se tudi z Asuansko dolinsko pregrado in ugotovili, da je treba Egiptu pomagati s skupnimi napori za gradnjo jezu. Nato so ministri razpravljali tudi o vprašanju določitve enajstega nestalnega člana Varnostnega sveta in o severnoafriških problemih. Ukvarjali so se tudi s položajem, ki je nastal z obiskom sovjetskih državnikov v azijskih državah in s sovjetskimi gospodarskimi ponudbami zaostalim deželam.

Na popoldanski seji sveta je ameriški državni tajnik Foster Dulles izrazil italijanskemu zunanjemu ministru Martinu in portugalskemu zunanjemu ministru Cunhi zadovoljstvo spričo sprejema obeh držav v OZN. Čestitkam so se pridružili tudi predstavniki ostalih držav.

MEDTEM KO ITALIJA VSTOPA V ORGANIZACIJO ZDRUŽENIH NARODOV

Nezaslišana in krivična obsodba dveh partizanov na 20 let ječe

Procesa sploh ne bi smelo biti, kaj šele obsodbe hrabrih partizanov, je poudaril odv. Gianquinto v svojem triurnem govoru - Od ostalih so bili trije oproščeni „zaradi pomanjkanja dokazov", eden pa, ker ni izvršil dejanja

(Od našega dopisnika)

VIDEM, 15. — Za današnje, zaključno zasedanje videmskega porotnega sodišča, ki sodi šestim poveljnikom garibaldinske divizije «Modotti», je vladalo izredno zanimanje. Vedelo se je namreč, da je to zaključna razprava, na kateri sta govorila najprej načelnik kolegija zasebne stranke, bivši minister salojevske republike Pisenti nato pa načelnik obrambnega kolegija poslanec G. B. Gianquinto. Priznati je treba, da je bil Pisentijev govor nadvse spreten, čeprav se ni dotaknil nobenih tistih točk, ki bi in ki so zasebno stranko med desetdnevno obravnavo spravile večkrat v zadrego. Jasno je, da je odvetnik Pisenti skušal dokazati odgovornost obtožencev z justifikacijo skupine fašistov v Pordenonu in da je zaradi tega tudi zahteval, naj sodišče spozna obtožence za krive premišljenega umora.

Odv. Gianquinto, ki je sledil Pisentiju na popoldanskem zasedanju, je govoril polne tri ure. Zagovornik je predvsem prikazal, da mora sodišče na tej razpravi soditi poveljnike vojaške edinice, ki niso storili nič drugega kot izvršitev ukaza svojega nadrejenega komandanta, kar pomeni, da do sodnega postopka sploh ne bi smelo priti, posebno še, ker tudi zavezniške oblasti niso po zaključeni preiskavi storile ničesar, kar bi lahko omadeževalo njihovo osebnost.

Odvetnik Gianquinto je nato pobijal teze zasebne stranke, predvsem kar se tiče njihovih dokazovanj, češ da je že od 25. aprila dalje «pihal veter svobode» in da ni obstajala nobena nevarnost zaradi Nemcev, ki naj bi se v begu umikali proti severu. Zagovornik je na kratko povzel najznačilnejše izjave, ki dokazujejo, da je bil 30. aprila 1945 vojaški položaj absolutno negotov, kar sledi na primer iz dejstva, da so bili na strateških mestih še v noči od 30. aprila na 1. maj postavljeni španski jezdeci, medtem ko so zavezniki, ki so bili vse drugače oboroženi kot partizani, prišli v mesto šele 1. maja opoldne.

Na izvajanje odv. Pisentija, ki je trdil, da so bili fašisti ujetniki v pravem pomenu besede in da niso sodelovali pri nobenih vojaških akcijah že od 25. aprila dalje, je zagovornik vprašal:

Kdo je še 28. aprila vrgel z mostu pri Corvi ujete in ranjene partizane?

Ali so bili to ujetniki ali živali?

Ali so bili partizani, ki so jih mučili in ubijali, ujetniki ali živali?

Seveda se zasebna stranka o tem ni izjasnila, kajti nemogoče je oporekati dejstvu, da so Nemci in fašisti imeli partizane za bandite in da je prav eden izmed fašističnih zagovornikov na tej razpravi podpisal razglas, v katerem je bilo rečeno, da bodo ustreljeni vsi, ki bi sodelovali v partizanskih edinicah ali pa partizanom kakor koli pomagali.

Prav tako ni mogoče govoriti, da je šlo v Pordenonu za maščevanje ali represalijo, ko so ustrelili omenjene fašiste. Tudi ni bilo nobenega «pokola» kot je skušala prikazati zasebna stranka, kajti izmed okoli 80 zaprtih fašistov so izbrali le 15 najnevarnejših, od katerih so 3 na intervencijo župnika in enega izmed stražarjev v zaporu izpustili, medtem ko sta dva, tudi s pomočjo stražarja ušla. Zatorej je jasno, da je treba smatrati justifikacijo omenjenih fašistov samo kot izvršitev ukaza komandanta določene vojaške edinice, ki je ta ukaz izdal na osnovi ocenitve vojaškega položaja in da je treba zaradi tega ta dogodek smatrati kot vojno dejanje.

Načelnik zagovorniškega kolegija, ki je odlično pobil vse teze fašističnih zagovornikov je končno zahteval, naj sodišče oprosti vse obtožence, ker je šlo za v vojni storjeno dejanje.

Ko se je sodišče umaknilo v sejno dvorano, je bila velika večina ljudi, ki spremljajo razpravo, prepričana, da bo izrečena oprostilna razsodba. Toda pozno zvečer, ko so porotniki zopet zasedli svoja mesta in je predsednik sodišča prečital razsodbo, je bilo na obrazih vseh prisotnih opaziti neznansko zaprepaščenje, ki se je kasneje na ulici spremenilo v pravcato demonstracijo proti nezaslišani razsodbi.

V Vidmu, glavnem mestu Furlanije, ki je bila odlikovana z zlato medaljo za zasluge v odporniškem gibanju, je porotno sodišče obsodilo partizanska komandanta Zamba in Stanka na 20 let ječe z olajšavami, ki jih predvideva zadon z dne 19.12.1953, oprostilo Aria, Mirka, in Borisa zaradi pomanjkanja dokazov, medtem ko je bil Garibaldi oproščen, ker ni storil dejanja.

Kako absurdna je ta razsodba, priča dejstvo, da sta bila izvršilca justifikacije obsojena, medtem ko je bil komandant Ario, ki je podpisal ukaz o njihovi ustrelitvi in ki je med obravnavo prevzel absolutno odgovornost za ta dogodek, oproščen zaradi pomanjkanja dokazov. Kako je prišlo do te razsodbe ni najbrž nikomur jasno, kajti celo odvetniki zasebne stranke niso verjeli besedam predsednika sodišča in so po izrečeni razsodbi odšli skupno z odvetniki obrambe k zapisnikarju, da ugotovijo, ali je bil komandant Ario res oproščen.

Zambo in Stanko sta bila obsojeni za kaznivo dejanje političnega značaja. Sodišče ni vzelo v poštev niti zahteve obrambe, da je treba to dejanje smatrati kot vojni dogodek niti niso zanj aplicirali amnestije, ki je predvidena za dejanja storjena v borbi proti fašizmu. Obsojeni so bili zato, ker naj bi prostovoljno justificirali skupino fašistov, ne glede na točen in precizen ukaz njihovega komandanta. Kako absurdna in krivična je ta razsodba, ni treba posebej poudariti.

S to obsodbo je bil zadan hud udarec vsemu odporniškemu gibanju in vsem bivšim partizanom, ki so s svojo krvjo pisali zgodovino nove Italije. Medtem ko se fašisti nemoteno sprehajajo po ulicah in trgih italijanskih mest, ko se še bahajo s svojimi «junaštvi» in s tem, da so bili celo obsojeni na smrt, so porotniki danes obsodili ne samo borce, temveč odporniško gibanje sploh ter na ta način s sodnim aktom umazali eno najsvetlejših strani moderne italijanske zgodovine. Čeprav je ta razsodba klasičen primer za oprostitev na prizivnem sodišču — in to zaradi svoje absurdnosti — je vendar po svoje pripomogla, da je zasenčila in omadeževala gibanje, na osnovi katerega je zrasla italijanska republika.

E. K.

ZADOŠČENJE V VSEJ DRŽAVI zaradi vstopa Italije v OZN

Segnijeva izjava pred poslansko zbornico, ki se bistveno razlikuje od Martinove - Nediplomatska uradna izjava vlade - Gronchijev nagovor ob slovesni prisegi ustavnih sodnikov
Strnjena stavka profesorjev po vsej državi

(Od našega dopisnika)

RIM, 15. — Po prvi prenagljeni izjavi Martina in po njegovi drugi nerodni izjavi je izjava predsednika vlade Segnija o sprejemu Italije in drugih 15 držav v OZN neugoden vtis obeh izjav zunanjega ministra popravila. Segni je med drugim v svoji izjavi dejal:

«Vesel sem, da nam je bila, čeprav kasno, priznana pravica. Vstop v OZN, čeprav zasenčen z nekaj grenkobe, nagraja zavestno politiko prestiža Italije, ki jo je vodila vlada demokratskega centra. Delo te vlade je bilo ponovno nagrajeno z uspehom; toda razveseljivo je predvsem, da je bil priznan eminentni mednarodni položaj naše domovine.» Pred senatom pa je Segni med drugim izjavil, da je Italija hvaležna vsem, ki so zagovarjali njen vstop v OZN in da ima Italija namen sedaj v tej organizaciji vršiti svoje poslanstvo miru in civilizacije. «Italijanska vlada se zaveda novih nalog in novih bremen, ki jih prevzema nase, toda politična zrelost, ki jo je država pokazala, ji bo znala zagotoviti izvrševanje njene misije. To priznanje je brez dvoma dober znak, da bo Italija mogla v bodoče še dolgo koristno delovati v okviru Združenih narodov.»

O sprejemu Italije v OZN so nato govorili še predsednik senata Merzagora, senator Lussu v imenu PSI, ki je poudaril besede Segnija o nalogi Italije, da vrši visoko misijo glede civilizacije, ker je pri tem mislil na politiko pomiritve med Vzhodom in Zahodom. V spodnji zbornici pa je izrazil svoje zadovoljstvo o sprejemu v OZN njen predsednik Leone. Vlada je o sprejemu razpravljala na svoji seji in izdala nato posebno uradno izjavo. V tej izjavi je pa po sodbi večine političnih opazovalcev prišla preveč do izraza tista polemična nota, zaradi katere izjava ne bo v mednarodnem svetu sprejeta tako, kot bi morala biti, zlasti ne pri mnogih, ki so dosledno zagovarjali vstop Italije v OZN. Izjava govori namreč o «nepravičnem vetu, ki je Italiji sedem let preprečeval vstop v OZN». Zaradi teh razlogov je zelo verjetno, da bo Italiji mnogo teže postaviti kandidaturo v članstvo Varnostnega sveta, o čemer italijanski tisk že danes mnogo piše.

Danes so pred predsednikom republike Gronchijem in predsednikoma obeh delov parlamenta svečano položili prisego ustavni sodniki, s čimer je izvedena nadvse važna določba ustave ter pomeni zaradi tega prisega začetek nove etape ustavnega življenja v Italiji. Gronchi je v svojem kratkem govoru to poudaril, ko je dejal, da je prav zaradi tega hotel dati tako slovesen okvir prisegi ter da bo na podlagi začasne določbe zakona od 12. marca 1953 v kratkem sklical sodnike na prvo sejo ustavnega sodišča. Dalje je Gronchi v svojem govoru poudaril, da z začetkom delovanja ustavnega sodišča izstopa italijanska ustava iz onega splošnega gibanja idej, ki so v Evropi med vojno in med izgonom vlad, političnih ljudi, učenjakov, razglabljale o dovršenosti vprašanja demokracije in hotele ustvariti moderno državo z ustanovami, ki odgovarjajo novim potrebam. «Osnovno značilnost ustavnega sodišča je po mojem mnenju dobro izrazil neki učenjak, ki je pripomnil, da bo s sodiščem prišla v najvišji meri do izraza koncepcija pravne države, ki prenaša na juridično raven reševanje sporov, ki lahko nastanejo tudi med najvišjimi političnimi organi. Novi organizem črpa iz ustave bistvene razloge obstoja, toda hkrati jih bo črpal tudi iz doprinosa, ki ga bo znal dati za utrditev zavesti državljanov in s pomočjo razumne in pametne aktivnosti, ki si jo vsi želimo», je poudaril Gronchi.

Brez dvoma ima začetek delovanja ustavnega sodišča velik pomen tudi za reševanje vseh pritožb, ki jih bodo poslali sodišču predstavniki narodnostnih manjšin države, saj je znano, da se doslej ustavne določbe glede manjšinskih pravic niso izvajale.

Stavka srednješolskih profesorjev se nadaljuje tudi danes. Včeraj so profesorji in ravnatelji v vsej državi strnjeno stavkali, tako da je moral celo pedantni prof. Rossi, minister za prosveto, priznati, da znaša odstotek stavkajočih okrog 80 odst., 100-odstotna udeležba pa je bila v Rimu, Cagliariju, Cosenzi, Bariju, Beneventu, Catanzaru, Trentu, Trevisu in v Vicenzi.

Solska fronta pa je izdala o včerajšnjem poteku stavke naslednje poročilo, da je bila «POVPREČNA UDELEŽBA V STAVKI ZA VSO DRŽAVO 95-ODSTOTNA.»

S svojega sestanka je učiteljski sindikat objavil svoje zahteve, med katerimi poudarjajo, da morajo biti spoštovane dokončne tabele glede vseh kategorij učnega osebja, da morajo biti najmanjše in najvišje plače določene na podlagi pravilnega tolmačenja člena 7 zakona o pooblastilih in da mora biti čimprej osnovni šoli priznana pravica do polnega razvoja. Zaradi tega smatra glavni odbor sindikata za osnovne šole (CISL), da so postavke, ki jih je doslej določila vlada, nezadostne. Zato poziva vlado, naj se v bodoče čim bolj približa zahtevam učiteljev, medtem ko naj tajništvo nadaljuje s pogajanji. Vsekakor pa je organizacija v primeru potrebe pripravljena proglasiti stavko, kateri se je doslej izogibala, ker je imela zaupanje v uradna zagotovila in zaradi čuta odgovornosti.

A. P.

Beograd o sprejemu novih članov v OZN

BEOGRAD, 15. — Jugoslovanska javnost je z zadovoljstvom sprejela vest o sprejemu 16 držav, med katerimi je šest jugoslovanskih sosedov, v Združene narode. V beograjskih političnih krogih izražajo prepričanje, da bo sklep glavne skupščine omogočil, da se rešijo tudi ostala vprašanja v zvezi z uveljavljenjem načela popolne univerzalnosti OZN in da bo olajšano zlasti reševanje vprašanja kitajskega zastopstva v Združenih narodih.

Državni podtajnik za zunanje zadeve Srdjan Prica, ki nadomestuje državnega tajnika Koča Popovića med njegovo odsotnostjo, je izjavil, da je sklep o sprejemu 16 novih članic zgodovinski dogodek za Združene narode, ki bo okrepil ugled in učinkovitost organizacije. S tem sklepom se je načelo univerzalnosti OZN približalo svojemu popolnemu uresničenju. «Upam, da bodo postopoma odstranjene tudi ostale ovire, ki so na poti uresničenju tega načela. Jugoslavija se pridružuje splošnemu zadovoljstvu, ki ga je ta sklep povzročil v svetu tudi zaradi tega, ker se je vedno zavzemala za načela univerzalnosti in ker ta dogodek predstavlja začetek nadaljnjega uveljavljanja politike aktivne koeksistence.»

Markus Feldmann švicarski predsednik

BERN, 15. — Švicarska zvezna zbornica je danes na skupni seji izvolila nove člane zveznega sveta, novega predsednika švicarske konfederacije, podpredsednika in nekatere druge visoke zvezne funkcionarje. Za predsednika je bil po tradiciji izvoljen dosedanji podpredsednik Markus Feldmann s 161 glasovi izmed 227. Za podpredsednika pa je bil izvoljen zvezni svetnik Hans Streuli. Zbornica je potrdila vse dosedanje zvezne svetnike (ministre).

Zvezni svetnik Markus Feldmann, načelnik oddelka za pravosodje in policije, je bil rojen 21. maja 1897 v Thounu (kanton Bern). Študiral je pravo, nato pa je stopil v uredništvo «Neue Berner Zeitung», glasila stranke obrtnikov, kmetov in meščanov. Bil je tudi predsednik združenja švicarskega tiska; zvezni svetnik je postal 13. decembra 1951.

Kmalu Selwyn Lloyd namesto MacMillana?

LONDON, 15. — V dobro obveščenih krogih zatrjujejo, da bo v okviru napovedane preosnove angleške vlade Selwyn Lloyd verjetno zamenjal Harolda MacMillana v zunanjem ministrstvu in to še pred sestankom med Edenom in Eisenhowerjem v januarju. MacMillan bi prevzel finančno ministrstvo in nadomestil Butlerja, ki bi postal leader zbornice in lord privatnega pečata, torej neke vrste minister brez listnice.

Selwyn Lloyd je zdaj obrambni minister, lord privatnega pečata in leader spodnje zbornice pa je Harry Crookshank, ki se želi umakniti iz političnega življenja. Prav tako zatrjujejo, da bi se rad umaknil v zasebno življenje sedanji minister za delo Walter Monckton.

STOCKHOLM, 15. — 22 ladij raznih držav je blokiranih zaradi ledu v Botniškem zalivu pred finsko obalo. Ladje čakajo na pomoč ledolomilcev.

Bulganin in Hruščev gosta v Afganistanu

Strupen napad „New York Timesa" na Nehruja, ki da ga je treba „spraviti na pravo pot"

KABUL, 15. — Bulganin in Hruščev, ki sta morala včeraj zaradi goste megle pristati v Stalinabadu v ZSSR namesto v Kabulu, sta danes vendarle lahko prispela na napovedani obisk v Afganistan. Za nemoten pristanek letala je na kabulsko letališče, ki je še vedno v megli, prispelo nekaj sovjetskih letalskih strokovnjakov.

Sovjetske državnike je sprejel afganistanski ministrski predsednik princ Mohamed Daud. Prvič v zgodovini je bila afganistanska prestolnica okrašena s sovjetskimi zastavami, šolarji pa so v špalirju mahali z rdečimi zastavicami. Bulganin je ob prihodu izjavil, da sovjetska vlada ve, da «Afganistan vztrajno vodi politiko nevtralnosti in miru». Hruščev pa je poudarjal zgodovinsko prijateljstvo, ki združuje ljudstvi Afganistana in Sovjetske zveze, obe miroljubni državi».

Današnji «New York Times» piše v komentarju o obisku sovjetskih državnikov v Indiji, da sta «Bulganin in Hruščev zabeležila strahoten osebni uspeh». Zaključno poročilo nadaljuje ameriški list «pa tudi strpnost, ki jo je Nehru pokazal do napadov sovjetskih voditeljev na zahodne države, pa dajeta porajati zares resne dvome o zatrjevani nevtralnosti indijskega ministrskega predsednika». List nadaljuje z napadi na indijskega državnika in vprašuje: «Je Nehru res tako malo poučen o mednarodni stvarnosti in morali?» Končno izraža «New York Times» še upanje, da bodo «bolj modri indijski voditelji spravili Nehruja na pravo pot».

Mohamed Ali obišče Peking

PEKING, 15. — Pekinški radio poroča, da bo pakistanski ministrski predsednik Mohamed Ali prihodnjo pomlad obiskal Peking na vabilo vlade LR Kitajske.

Egipt in Sirija grozita s skupno akcijo

KAIRO, 15. — Egiptovski ministrski predsednik Naser je obvestil glavnega tajnika OZN, da «v primeru novega napada Izraela na Egipt ali na Sirijo obe državi ne bosta več odgovorili z individualnimi akcijami, temveč z močjo vseh svojih združenih oboroženih sil». O tem je Naser obvestil tudi veleposlanike Velike Britanije in ZDA in diplomatske predstavnike vseh držav, ki so zastopane v Varnostnem svetu.

O položaju na Srednjem vzhodu sta imela danes popoldne daljši razgovor Foster Dulles in MacMillan, ki se udeležujeta zasedanja atlantskega sveta v Parizu.

TRŽAŠKI DNEVNIK

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je bil leta 1898 rojen Lev K. Knipper, sovjetski skladatelj.

Danes, PETEK 16. decembra
Evzebij, Jaronega
Sonce vzide ob 7.39 in zatone ob 16.21. Dolžina dneva 8.42. Luna vzide ob 9.02 in zatone ob 18.29.
Jutri, SOBOTA 17. decembra
Lazar, Stojslav

NEGATIVNO STALIŠČE MINISTRSKE KOMISIJE ZA PROSTO CONO?

Nujen je takojšen odločen poseg v borbo za uresničitev proste cone

Ministrska komisija za proučevanje proste cone še ni izročila vladi sklepe svojega proučevanja

Uradni bilten trgovinske zbornice «Il Traffico» sporoča, da ministrska komisija za proučevanje tržaške proste cone še ni izročila vladi sklepe svojega proučevanja o ustanovitve carine prostega področja. Dalje pravi, da so iz posrednih virov zvedeli, da ima ministrska komisija za proučevanje proste cone namen izraziti negativno stališče do tega vprašanja. Zadnjo besedo o tržaški prosti coni ima predsedstvo vlade. Njegove sklepe pa mora odobriti ministrski svet.

Gornja vest potrjuje zaskrbljenost vseh tistih, ki se v Trstu iskreno in odločno borijo za ustanovitev integralne proste cone. Ta borba, ki je pred letom dni takoj zavzela velik obseg in pritegnila najrazličnejše gospodarske ustanove in organizacije, politične stranke in občinske svete, se je na žalost v zadnjih tednih precej ohladila in nihče od tistih, ki so še do pred nedavnim pozivali na odločno akcijo za uresničitev proste cone, danes te akcije ne izvaja.

List «La Zona Franca» je pretekli mesec napisal med drugim naslednje:

«Če bodo nadaljevali z varanjem tržaškega prebivalstva; če v prihodnjih tednih ne bodo prenehali z dosedanjo enostransko, zavlačevalno, varljivo taktiko, ki ne more dovesti do nobenih pozitivnih zaključkov in če ne bodo proglasili Trsta za carine popolnoma prosto področje, ki ga zahteva že 30 let, bo gibanje za prosto cono začelo akcijo z vsemi zakonitimi sredstvi, ki jih še ni izkoristilo. Poseglo bo po vseh sredstvih, tudi na političnem področju, da razbije sedanje varljivo ozračje, zahrbtnost in monopolistični egoizem....»

V zadnji številki tega lista pa ni niti sledu o duhu te izjave, kaj šele kakšna pobuda proti zavlačevanju objave sklepov ministrske komisije. Ta list, ki ga izdaja odbor za prosto cono, v katerem sodeluje večina političnih strank gospodarskih združenj in ustanov, se v zadnji številki omejuje le na polemiko in na članke, v katerih ni niti od daleč razviden namen izvajanja napovedanega stališča, čeprav ni nobena skrivnost, zakaj zavlačujejo objavo sklepov o prosti coni. Bilten trgovinske zbornice pa celo govori, da bo ministrska komisija izrazila negativno stališče o tržaški prosti coni. Po vsem tem je nujen takojšen odločen poseg v borbo za uresničitev proste cone. Toda bojimo se, da se bo «zavlačevalna, varljiva taktika...» nadaljevala tudi pri nas, ker je od dneva objave novembrskega stališča lista «La Zona Franca», poteklo že več tednov.

Nadaljevanje železniške konference na Dunaju

Danes se bo na Dunaju nadaljevala železniška konferenca Jadranske zveze, v kateri so kot znano včlanjene državne železnice Jugoslavije, Avstrije in Italije. Omenjena železniška konferenca je bila 2. decembra prekinjena zaradi nasprotnih stališč prisotnih delegacij.

Na konferenci se je namreč razpravljajo o znižanju železniških tarif za prevoz avstrijskega tranzita po italijanskem ozemlju na osnovi italijansko-avstrijskega sporazuma, podpisanega v Rimu 22. oktobra. Tako dvostransko reševanje pa bi seveda škodilo jugoslovanskim državnim železnicam, ki razpolagajo z najugodnejšima programa za prevoz blaga proti Trstu. Zaradi tega je prišlo na konferenci do ostro deljenih stališč glede razdelitve prometa na različne železniške zveze in tudi do prekinitve pogajanj do 17. decembra.

Ponovno razbitje pogajanj bi predstavljalo resno nevarnost za tržaško pristanišče, saj bi pomenilo izstop jugoslovanskih državnih železnic iz Jadranske zveze in s tem tudi pričetek ostre konkurenčne bitke.

V tej zvezi je zanimiva vest neke rimske agencije, da je bil pred nekaj dnevi sklenjen med Madžarskim državnim podjetjem ministrstva za zunanjo trgovino «MASPED» in jugoslovanskimi državnimi železnicami sporazum, ki urejuje prevoz madžarskega blaga po jugoslovanskih državnih železnicah. Istočasno so tudi uredili plačevanje železniških stroškov z madžarskim blagom.

Podelitev značk „veteranom dela"

V soboto in nedeljo bodo na štirih svečanostih in v prisotnosti predsednika inštituta za proučevanje dela podelili značke «Italijanskega veterana dela» 389 delavcev, ki delajo pri istem podjetju že več kot 35 let. Skupno bodo podelili značke delavcem 34 tržaških podjetij in ustanov. V soboto bodo ob 16. uri podelili značke 99 delavcem in uradnikom občine, 11 uslužbencem občinske podporne ustanove in 77 delavcem in uslužbencem Javnih skladišč. Podelitve bodo v veliki dvorani «Krožka za umetnost in kulturo». V nedeljo od 9.30 do 11 pa bodo podelili častne značke v tržaškem arzenalu 50 delavcem tega podjetja in v veliki dvorani že omenjenega krožka 152 delavcem različnih tržaških podjetij.

Skupščina tiskarjev

V nedeljo 18. t.m. ob 10. uri bo v Ul. Zonta skupščina, ki jo sklicuje sindikat tiskarskih delavcev. Na dnevnem redu sta sindikalna konstituanta in izvolitev delegacije, ki pojde na kongres vsedržavne zveze tiskarskih delavcev CGIL.

ZARADI ODKLONITVE ZAHTEV ZVEZE PRISTANIŠČNIKOV

Včeraj so stavkali pristaniški delavci

Stavka je trajala od 8. do 12. ure in je bila stoodstotna - Protest delavcev pred pristaniškim poveljstvom

Včeraj so vsi pristaniški delavci od 8. do 12. ure stavkali. Stavko je napovedala Zveza pristaniških delavcev, ker so oblasti odklonile njeno zahtevo, da bi bili tudi pristaniški delavci zastopani pri raznih diskusijah o njihovih vprašanjih v svetu za pristaniško delo in v drugih organih, ki se s temi vprašanji ukvarjajo. Sindikalna organizacija je namreč zastopana v omenjenih svetih že v raznih pristaniščih, kakor na primer tudi v Palermu, od koder je prišel sedanji pristaniški poveljnik polk. Bollo. Sindikati pa so zastopani celo v svetu za pristaniško delo pri ministrstvu za trgovinsko mornarico, ki je tudi sklenil, da se zvišajo tarife, o katerih pa tržaške pristaniške oblasti ne marajo razpravljati in ki so jih uveljavili zelo skrčene, tako da je znašal povišek samo 3 odstotke. Ta povišek pa smatrajo pristaniški delavci samo za predujem.

S stavko so delavci protestirali tudi proti premajhnemu povišku tarif. Med stavko so se delavci zbrali na skupščini in poverili sindikatu nalogo, naj nadaljuje borbo za priznanje vseh zahtev. Po skupščini je šla delegacija delavcev k polkovniku Bollu, ki pa je ni hotel sprejeti. Sprejel jo je podpolkovnik Benussi, ki pa ji ni dal nobenega zadovoljivega odgovora. Zato so ostali vsi delavci pol ure pred pristaniškim poveljstvom v znak protesta.

Obvestilo upokojencem

Zveza upokojencev CGIL sporoča: Ob izplačilu 13. pokojnine delijo te dni upokojencem, ki imajo pravico do zvišanja pokojnine in zaostankov, listke, na katerih je zapisano, koliko povišek jim pritiče. Ob tej priložnosti so ugotovili, da niso izročili tega listka vsem upravičencem, kakor tudi ne vdovam, ki imajo pravico do poviška. Vsi, ki menijo, da so zaradi tega oškodovani, naj se obrnejo na Zvezo upokojencev CGIL v Ul. Zonta 2 v uradnih urah.

* * *

V soboto 17. t. m. ob 16. uri bo v Ul. Zonta 2 sestanek razširjenega odbora Zveze upokojencev.

Stavka osebja urada za delo

Snoči ob 18.30 je bila skupščina osebja urada za delo. Udeležencem skupščine so sporočili, da vladni generalni komisariat vztraja na negativnem stališču do njihovih zahtev glede 13. plače. Zaradi tega so sklenili, da bodo danes ves dan stavkali.

Nezakonito ravnanje ravnatelja ESSO Standard

Ravnatelj rafinerije Esso Standard inž. Camus nadaljuje s svojimi omejevalnimi ukrepi v škodo delavcev. Sedaj bi hotel skrčiti dejavnost tovarniškega odbora v podjetju in se vmešavati v njegovo delovanje, čeprav se ga to prav nič ne tiče. Omejiti namreč hoče oprostitev od dela članov odbora, za strujo Delavske zveze pa sploh zahteva, da ne sme biti oproščen od dela noben njen predstavnik v odboru.

Predlog za diskusijo o dokladi za menzo

V rafineriji Aquila so se včeraj širile vesti, da je Delavska zbornica sprejela debato z Delavsko zvezo glede izplačila doklade za menzo v rafineriji. Doslej pa ni prejel sindikat petrolejskih delavcev o tem še nobenega obvestila od sorodnega sindikata Delavske zbornice. Vsekakor bi bili delavci z debato zelo zadovoljni.

Zborovanje za zaščito volilne pravice

V nedeljo 18. t. m. ob 11. uri priredi komunistična partija v Kinu ob morju javno zborovanje o temi: «Za zaščito volilne pravice, proti izbrisom iz volilnih seznamov, za demokratične volitve». Govoril bo poslanec Giambattista Gianquinto, predsedoval pa bo odv. Pogassi.

ZVEZA BIVŠIH PARTIZANOV
za Tržaško področje

PRIREDI V NEDELJO 18. DECEMBRA OB 15. URI
NA OPENSKEM STRELIŠČU

komemoracijo

Pinka Tomažiča

in tovarišev

OB 14. OBLETNICI NJIHOVE MUČENIŠKE SMRTI POD FAŠISTIČNIMI STRELI.

Sodelujeta pevska zbora iz TREBČ in BAZOVICE

PO 21 MESECIH KONČNO REŠENO PEREČE VPRAŠANJE

Vsi suspendirani delavci CRDA se do 31. januarja vrnejo na delo

95 delavcev se najprej vključi v preučitvene tečaje s prejemki specializiranih težakov

Včeraj so na uradu za delo končno sklenili sporazum, po katerem se bodo do 31. januarja 1956 vsi suspendirani delavci CRDA vrnili na delo. Kot je znano, so nekateri delavci suspendirani že od marca 1954, to je 21 mesecev. Takrat so sklenili sporazum, po katerem je ostalo doma nad 1.000 delavcev CRDA. To število se je postopno nižalo in padlo na okoli 300 enot. Sporazum so podpisali predstavniki obeh sindikatov, ravnateljstva CRDA in Zveze industrijcev. V glavnem se tiče delavcev tistih strok, za katere ni bila več možna zaposlitev.

Po sporazumu bo ravnateljstvo CRDA ustanovilo tečaje za prekvalifikacijo, ki jih bodo obiskovali delavci raznih obratov, ki bodo glede starosti in sposobnosti najbolj primerni za priučitev novega poklica. Tečaji se tičejo 65 elektrovarilcev in 30 delavcev raznih poklicev. Za varilce bodo trajali teoretsko-praktični tečaji 6 tednov oziroma 4, nakar bodo dodelili delavce za priučitev poklica na platforme. Za ostale poklice pa bodo dodelili delavce naposredno v delovne skupine določenih poklicev.

Za obiskovalce elektrovarilskih tečajev bo veljala plača specializiranih težakov. Ker traja delovni urnik za to skupino 36 ur na teden, bo ravnateljstvo dopolnilo mezde posameznikov s tedensko vsoto, tako da dobe enake prejemke kot doslej, ko so bili suspendirani, kot določa sporazum z dne 17. marca 1954. Ker se dopolnitev mezde nanaša na ure dejanske navzočnosti na delu, bodo za ure odsotnosti z dela odbili 1/36 omenjene mezde.

Za časa nadaljnjih 4 mesecev usposabljanja na platformi bodo delali delavci po rednem delovnem urniku z mezdo specializiranega težaka ter dobe od ravnateljtva CRDA dopolnilno vsoto, da dosežejo prejemke, ki so jih dobivali za časa suspenzije. Za obiskovalce drugih tečajev bodo veljali enaki mezdni pogoji kot za elektrovarilce na praksi. Dopolnilne vsote pa bodo odbili od morebitnih akordnih dodatkov in nagrad. O mezdah delavcev po opravljeni 4-mesečni praksi do popolne priučitve novega poklica se bodo predstavniki obeh strank domenili kasneje, in sicer še pred 31. majem 1956. Ravnateljstvo CRDA bo usposobljene delavce na njihovo zahtevo pripustilo k izpitom za novo strokovno kvalifikacijo. Za ostale suspendirane delavce se je ravnateljstvo, kot smo že zapisali v začetku, obvezalo, da jih sprejme do konca januarja 1956 vse na delo.

V soboto ob 10.30 bo na sedežu sindikata kovinarjev v Ul. Zonta 2 skupščina suspendiranih delavcev.

Z nožem po prstu

Med delom v mesnici Fabretto v Ul. Udine 26 se je včeraj dopoldne ponesrečil 16-letni vajenec Sergio Siccardi iz Ul. Verzieri 4. Z nožem si je porezal prst leve roke. V bolnišnico je prispel sam in so ga sprejeli na II. kirurški oddelek. Ozdravel bo v dobrem tednu.

Nesreča mizarja

Včeraj je bil pač nesrečen dan za mizarje. Med delom so se kar trije ponesrečili: četrti pa se je ponesrečil z motorjem. Približno ob 19. se je iz mesta vračal proti domu z motorjem «Guzzi» 32-letni mizar Stanko Grgič s Padrič št. 35. Ko je bil že mimo velikega ovinka pred univerzo je iz neznanih vzrokov, verjetno zaradi spolzke ceste, nenadoma zletel z motorjem vred na tla. Pri padcu si je zlomi levo ramo in se pobl po glavi. Z rešilnim avtom so ga kmalu nato odpeljali v glavno bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Zdravniki pravijo, da bo ozdravel v 35 dnevih, če ne bodo nastale komplikacije.

Z vespo v pešca

Ko se je včeraj zjutraj 20-letni delavec Marino Caiazzo od Spodnje Magdalene 1525 peljal z vespo proti Ul. Broletto, je pred glavnim vhodom v ladjedelnico Sv. Marka zagledal skupino pešcev, ki so prav takrat šli čez cesto in hoteli stopiti v tramvaj. Naglo je pritisnil na zavore, a ker so mu odpovedale, je povozil 53-letnega Raffaela Novara iz Ul. Lorenzetti 12. Motorist in pešec sta zletela na tla in se nekoliko poškodovala. Novaro se je pobil po desni nogi, Caiazzo pa po levi. Odpeljali so ju v glavno bolnišnico, kjer so Caiazzu nudili prvo pomoč, Novara pa sprejeli na opazovalni oddelek. Ozdravela bosta v nekaj dnevih.

Avtomobilske miši zasačene pri delu

V noči med torkom in sreko so agenti letečega oddelka kvesture opazovali nekatere malopridneže, ki radi brskajo in kradejo po tujih avtomobilih. V Ul. Trento je 20-letni Bruno Trento že odprl vrata nekega avtomobila z namenom, da bi kaj odnesel. Toda ni imel sreče, ker so ga agenti zasačili pri delu in odpeljali na varno. Dva njegova pajdaša, ki sta bila z njim, pa sta urnih nog zbežala; malo pozneje so enega aretirali, drugega pa še iščejo.

Neka druga patrulja pa je v isti noči zapazila, kako je 36-letni Fabio Bombara iz Ul. Pozzo 16 hotel s silo odpreti vrata nekega avtomobila na Trgu Stare mitnice. Ker mu ni uspelo, je Bombara odšel v Ul. Fonderia, agenti pa za njim, in je tam skoraj že odprl vrata nekega drugega avtomobila. Komaj je odprl vrata avtomobila, je že začutil na ramenih roke agentov, katerim je moral slediti.

Ob tri prste

Med delom v mizarski delavnici «Gregoricchio Eros» se je včeraj ponesrečil 43-letni mizar Santo Požar iz Ul. Doda 27. Stroj, pri katerem je bil zaposlen, mu je nenadoma zagrabil levo roko in odrezal kar tri prste. Ponesrečenca so takoj odpeljali z rešilnim avtom v glavno bolnišnico, kjer so ga sprejeli na prvi kirurški oddelek. Ozdravel bo v dveh tednih, ostal pa bo brez treh prstov, ker mu jih je stroj popolnoma odrezal.

NADALJEVANJE RAZPRAVE PROTI INDELICATU IN TOV. PRED POROTNIM SODIŠČEM

Kar so v preiskavi priznali sedaj vsi odločno zanikajo

Tudi obtoženi Ciave se izgovarja na nasilje policije - Giorgesi govori o svojih akcijah v bivši coni B

Tudi včeraj zaslišani obtoženci so ves dan monotono zanikali najhujše obtožbe. Prvi je bil poklican na zagovor komaj 24-letni Giorgio Ciave, ki si je s svojim nepremišljenim korakom uničil zadovoljivo življenje in razmeroma lepo kariero. Bil je v službi pri Fiatu in zaradi sposobnosti je bil tudi cenjen. Govori se, da je mladenič pustil službo, da bi prišel do odpravnine, s katero je nato kupil samokrese in nekaj denarja izročil pajdašem za začetek tihotapskega delovanja.

Ciave sam je izjavil, da je zapustil službo ker si je hotel sam postaviti delavnico. Delo pa mu ni šlo dobro od rok, zaradi česar so ga dolgovi prisilili na slabo pot. Tudi on je ponovil kar sta že Indelicato in Gasperazzo izjavila sodišču, da so hoteli samokrese, ki jih je finančna policija zaplenila 29. decembra lani pri Devinu, nesti v Tržič, kjer bi orožje izročili dvema tržiškima nepridipravoma Bollettiju in Fioru, ki sta imela namen oropati lastnico restavracije v S. Giorgio di Nogaro. Sam ni imel tega namena in se nikoli ni družil z Indelicatom in ostalimi zgolj v kriminalne svrhe. Skratka, obtoženi Ciave je priznal 5 od 11 tatvin, katerih je obtožen ter priznal, da je prispeval denar za nakup cigaret ameriškega izvora, s katerimi so hoteli tihotapiti v upanju na dober zaslužek. Obtožbo, da je sodeloval z Giorgesijem in Orsinijem pri poskusnem roparskem napadu v škodo lastnika gostilne «Pri mostu» v Plavjah, je odločno zanikal, čeprav je med policijskim zasliševanjem in pred preiskovalnim sodnikom zadevo pojasnil tako natančno, da bi bil dvom o njegovem sodelovanju skoraj nemogoč. Toda na policiji je izjavil mladenič, da si je vse izmislil. Preiskovalni organi so hoteli namreč izvedeti nekaj o roparskih napadih in tako si je vse izmislil in celo agente peljal na prizorišče v Plavjah «Sem moral tako govoriti» je odgovoril mladenič na predsednikovo vprašanje zakaj je tako obrazložil policijskim agentom. «Nimam dokazov, da bi potrdil, toda kar se je zgodilo Gasperazzu (ta je predvčerajšnjim izjavil, da so ga med zasliševanjem močno pretepli) se je dogodilo tudi meni».

Kaže pa, da je Ciave, ki je imel prvič opravka s policijo, med zasliševanjem marsikaj povedal; predvsem je omenil, in te njegove izjave so zapisane v zapisniku, ki ga je podpisal, da so začeli na pobudo Indelicata krasti avtomobile in iz njih. Nadalje so hodili na «izlete» po Furlaniji in si ogledovali mesta, kjer bi se dalo izvršiti kako tatvino. Najhuje pa je, da je mladenič pojasnil tudi načrt napada v S. Giorgio di Nogaru in ta njegov opis dokazuje, da so bili zelo nevarni elementi: Njihov namen je bil lastnico omamiti z debelo gumijasto cevjo in v primeru odpora tudi streljati. Seveda pa je te izjave Ciave včeraj zanikal.

Že znani Carmelo Giorgesi je tudi našel izgovor za svojo obrambo: predvsem je zanikal obtožbo, da bi sodeloval pri tatvinah in tudi pri poskusnem roparskem napadu v Plavjah. Zanikal je tudi posest samokresa in se sklicaval, da je tisti, ki so ga zaplenili v njegovi sobi, last Orsinija, ki stanuje z njim.

V zadnjih letih ni imel več nobenega samokresa. Nekoč ga je imel s privoljenjem angleške policije in narednika Rexa, za katerega je izvršil nekaj akcij v bivši coni B. (sic! Njegov znanec in sostanovalec Orsini, obtožen poskusnega roparskega napada in posesti dveh samokresov, od katerih je enega prodal Indelicatu, je seveda tudi zanikal sodelovanje pri kakršnem koli kriminalnem dejanju, a je priznal posest samokresov.. Enega od teh in sicer tistega, ki mu ga je policija zaplenila v predalu njegove mize v spalnici, je našel dan pred aretacijo med povratkom domov (sic!) v Ul. Rigutti.

Mario Molek, zadnji glavni obtoženec šestorice, je zanikal sodelovanje pri kriminalni skupini, a je priznal nekaj tatvin in tihotapstvo s cigaretami.

Na popoldanski razpravi je sodišče zaslišalo osebe obtožene nakupa in posesti ukradenega blaga kot Giuseppa Voucha in Amedeo Vidal, ki sta zanikala obtožbo ter prečitalo izjave odsotnega Merottija Giannonija, ki se tudi ne čuti krivega.

Ostali, ki so obtoženi posesti in prodaje samokresov so vsi več ali manj priznali dejanja. Cesare Lofano, ki sicer ni bil v posesti samokresa, pač pa se je vmešal pri prodaji, je na policijskem zasliševanju izjavil, da je med nekim izletom v Benetke z Gasperazzom in Ciavom opazil, da so bili mladeniči oboroženi in da je prisostvoval Gasperazzovi tatvini odeje v Padovi. Te izjave je sedaj kakor vsi ostali preklical.

Najbolj žalosten pa je položaj Molkovega brata Prima: ta mu je pomagal pri razdiranju vozila, ne da bi vedel, da je Mario avto ukradel. Zaradi tega so ga obtožili posesti ukradenega blaga in kar je najbolj tragično, ga je gospodar, pri katerem je delal kot mehanik, zaradi tega odpustil z dela.

Zadnji se je včeraj zagovarjal Savino Gallo, ki je Molku posodil avto, s katerim so nato mladeniči peljali cigarete v Cortino d'Ampezzo. Galla so tudi obtožili tihotapstva, a mož je dokazal, da pri vsej zadevi ni imel prstov vmes in da je celo postal žrtev Molka, ki mu je ostal dolžan še del vsote za izposojeni avto.

Razprava se bo nadaljevala danes zjutraj

Preds.: Rossi, tož.: De Franco, zapisn.: Tessier, obramba: odv. Morgera, Caravelli, Presti, Fast, Kezich, Bologna, Borgna, Chersi, Carlini, Arbanassi in Sblattero.

PRVI DAN STAVKE SREDNJEŠOLSKIH PROFESORJEV

Visok odstotek stavkajočih na tržaških srednjih šolah

Po podatkih gen. komisariata je stavkalo na slovenskih šolah 90,2 odst. učnega osebja, na italijanskih šolah pa 93,1 odst.

Stavka slovenskih in italijanskih srednješolskih profesorjev je včeraj dobro uspela, saj ni bilo pouka v nobeni srednji šoli. Slovenski profesorji so se udeležili stavke skoraj stoodstotno, sindikat italijanske srednje šole pa sporoča, da se je udeležilo stavke 94 odstotkov profesorjev in ravnateljev. Včeraj sta izrazila solidarnost s stavko profesorjev tajništvo Delavske zveze in sindikat prehrambene stroke Delavske zveze.

Po podatkih vladnega generalnega komisariata je stavkalo na slovenskih šolah 90.2 odst. profesorjev in ravnateljev. Profesorjev je stavkalo 79, v službo pa sta prišla samo dva, ravnatelji pa so stavkali 4, medtem ko jih je prišlo v službo 7.

V italijanskih šolah se je udeležilo stavke 93,1 odst. profesorjev in ravnateljev. Stavkalo je 660 profesorjev, 40 pa jih je prišlo v službo; stavkalo je 13 ravnateljev, 11 pa je bilo navzočih v službi.

Tudi če upoštevamo samo uradne podatke, vidimo, da so razen dveh slovenskih profesorjev stavkali vsi ostali ter da so se slabo izkazali samo ravnatelji tudi v primerjavi s svojimi italijanskimi kolegi.

Novi odloki gen. komisarja

Uradni vestnik vladnega generalnega komisariata št. 35, ki je izšel 12. t., prinaša poleg odlokov, ki smo jih objavili predvčerajšnjim in ki zadevajo ustanovitev pokrajinskega odbora za urejevanje cen, predpise o sestavi komisije za posojila srednjim in malim industrijskim podjetjem ter predpise glede stanovanj za brezdomce, še naslednje odloke:

Uradi vestnik prinaša tudi besedilo odlokov s katerimi se raztegnejo na Tržaško ozemlje naslednji zakonski ukrepi, ki že veljajo v italijanski republiki:

— Zakonodajni odlok št. 539 z dne 16.4.1948 in ministrski odlok z dne 8.10.1955 (objavljen v Uradnem listu italijanske republike št. 238 od 14.10.1955), s katerim se prenesejo nekatere naloge in pravice, ki so v zadevi tarif za koncesionirana podjetja za javno prevozno službo doslej pripadale medministrskemu odboru in pokrajinskim odborom za cene, na ministrstvo za promet, in se izdajo splošna navodila za občine in pokrajinske odbore za izvrševanje nalog, ki se tičejo prošenj za koncesijo za napravo filovij, žičnic, javnih avtomobilskih prog in tovornih avtomobilskih prevozov;

— Zakon št. 1037 z dne 15.11.1955 (objavljen v U.L.I.R. št. 263 od 15.11.1955), ki spreminja z nekaterimi spremembami prejšnji zakonski odlok št. 836 od 16.9.1955, kateri se tiče podaljšanja in spremembe davčnih predpisov za alkohol, ki je bil že raztegnjen na Tržaško ozemlje z odlokom vladnega generalnega komisarja št. 277 od 29.9.1955, v zakon;

— Zakon št. 990 z dne 24.10.1955, ki ustanavlja državni sklad za socialno zavarovanje in pomoč za geometre;

— Odloka predsednika republike št. 36 z dne 20.1.1953 in št. 1006 z dne 24.10.1955 (obj. v U.L.I.R. št. 258 od 9.11.1955), s katerima se je določila prodajna cena soli za industrijska podjetja, ki jo dobivajo po industrijski ceni;

— Zakonodajni odlok začasnega poglavarja države št. 1004 z dne 9.9.1947, s katerim se je odobril sporazum, sklenjen v Rimu dne 4.7.1947 z vlado Združenih držav glede ameriškega programa za pomoč tujini;

— Zakonodajni odlok začasnega poglavarja države št. 1577 z dne 14.12.1947 s kasnejšimi spremembami, ki določa predpise za obratovanje zadrug in njihovih konzorcijev in za nadzorovanje teh ustanov po ministrstvu; istočasno se razveljavita ukaza št. 298 z dne 15.10.1948 in št. 31 z dne 10.2.1951, s katerima je ZVU uredila to poslovanje in ustanovila ozemeljsko komisijo za zadruge;

— Odlok komisarja za turizem z dne 29.10.1955 (U.L.I.R. št. 255 od 5.11.1955), ki vsebuje splošna navodila za izvedbo upravne decentralizacije v zadevah turizma in ki odkazuje številne državne naloge izključno lokalnega značaja provincialnim ustanovam za turizem;

— Zakon št. 1077 z dne 24.10.1955 (U.L.I.R. št. 269 od 22.11.1955), ki spreminja predpise, ki so prej veljali za stalno osebje v službi pri državnem gasilskem zboru in določa nove razpredelnice za posebne nagrade, ki pritičejo stalnemu in prostovoljnemu osebju za plačane usluge;

— Z nadaljnjim svojim odlokom je vladni generalni komisar razveljavil člen VIII ukaza št. 117 z dne 25.5.1949, s katerim je ZVU prenesla na conskega predsednika dolžnosti in pravice, ki so pritikale komisiji za nadzor nad zidanjem ljudskih in ekonomičnih hiš glede sporov v tem pogledu v smislu predpisa členov 131 in sledečih enotnega besedila, odobrenega s kr. odl. št. 1165 z dne 28.4.1938; namesto tega začnejo znova veljati predpisi omenjenih členov.

Obnavljanje dovoljenj za postajanje avtomobilov

Županstvo obvešča vse privatnike in tvrdke, ki imajo posebno dovoljenje za postajanje in prehod vozil, izdano v tekočem letu z veljavnostjo do 31. dec., da morajo za eventualno obnovitev istih brez posebne prošnje, predložiti sedanja dovoljenja v V. oddelku sekcije I. občinske policije (občinska palača soba št. 84). Če pa so bila dovoljenja izdana v l. 1954 in so opremljena z žigom, ki podaljšuje njih veljavnost do 31. dec. 1955, mora interesenti predložiti tudi prošnjo na kolkovanem papirju za lir 100 in sicer v sobi št. 32 za obnovo.

○ **Pokrajinski sindikat slikarskih in kiparskih umetnikov v Trstu in USIS** organizirata v petek 16. dec. na sedežu v Ul. Galatti 1 večer s projektiranjem dokumentarjev o umetniških problemih. Program, ki se bo začel ob 18.30 in ki ga bodo ponovili ob 19.30, bo obsegal «Tehniko čopiča», «Glasbeno slikarstvo», «Alexander Calder» in še kratek film o refleksih svetlobe na predmete v gibanju. Vstop prost.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 15. decembra t. l. se je v Trstu rodilo 6 otrok, umrlo je 14 oseb, porok pa je bilo 8.

POROČILI SO SE: mehanik Mario Carvaglia in gospodinja Maria Bazzana, učitelj Bruno de Vitt in učiteljica Nerina Rivari, zidar Ernest Sancin in šivilja Nives Sancin, delavec Mario Nadalin in šivilja Rina Radanich, agent CP Gabriele Raspaolo in delavka Fiorella Volli, električar Claudio Dolce in šivilja Ada Suber, delavec Livio Santini in trg. pomočnica Maria Soave Zorzenon, natakar Bruno Nadalin in frizerka Giovanna Riccio.

UMRLI SO: 76-letna Maria Garbin vd. Bison, 64-letna Marija Novak por. Prudente, 68-letna Domenica Damicelli por. Trevisi, 77-letni Antonio Bigot, 66-letni Matteo Burra, 65-letni Giovanni Ausilio, 48-letna Isidora Crotich, 74-letna Emilia Caurir, 81-letna Marija Kremser por. Riboni, 75-letni Vittorio Privileggi, 60-letni Mario Mos, 63-letni Salvatore Americo Lonoce, 79-letni Marino Torelli, 64-letni Enrico Fabris.

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 12,4, najnižja 8,6, ob 17. uri 9,6, zračni tlak 997,9, veter 16 km na uro jugovzhodnik, vlaga 95 odst., padavine 30,7 mm, nebo oblačno, morje razburkano, temperatura morja 11,6.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Biasoletto, Ul. Roma 16; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Trg Goldoni 8; Rossetti, Ul. Schiapparelli 58; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

GLEDALIŠČA

GLEDALIŠČE VERDI

Jutri za red A vseh prostorih prva predstava Auberjeve opere «Fra Diavolo». Opero bo dirigiral Franco Capuana, v glavnih vlogah bodo nastopili: Ondina Otta, Vittoria Palombini, Agostino Lazzari, Renato Ercolani, Valiano Natali, Enrico Campi, Alfredo Mariotti, Vito Susca. Zborovodja Fanfani, režija Carlo Piccinato.

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za jutrišnjo premiero.

SNG
ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

DANES 16. t. m. ob 15. in ob 20. uri v gledališču v KOPRU

Ivan Cankar

Martin Kačur

V NEDELJO 18. t. m. ob 16. in ob 20. uri na stadionu «Prvi maj» Vrdelska cesta 7

Ivan Cankar

Martin Kačur

Opozarjamo cenjeno občinstvo, da zaradi tehničnih ovir ne bomo mogli s to predstavo gostovati v Borštu in Nabrežini.

Ker so nedeljske prometne zveze zelo ugodne vabimo vso tržaško okolico, da si ti predstavi ogleda.

Prodaja vstopnic eno uro in pol pred pričetkom vsake predstave pri blagajni dvorane.

V TOREK 20. t. m. ob 20. uri v BORSTU

Grimm - Škufca

Janko in Metka

DRUŠTVO SLOVENSKIH SREDNJEŠOLCEV priredi JUTRI 17. t. m. ob 19.30 predavanje v Ulici Roma 15-II Predaval bo prof. Rauber

«O SODOBNEM SPORTU».

Vstop prost.

○ **Pri ravnateljstvu javnih del** je bila licitacija za oddajo del za gradnjo karabinjerske vojašnice pri Lipici za vrednost 21.600.000 lir. Dela je prevzelo gradbeno podjetje Rossetti Lucio iz Trsta.

○ **V ponedeljek 19. t. m. ob 16. uri** bo v veliki dvorani trgovske zbornice v prisotnosti podtajnika odv. Antonia Maxia ustoličenje druge sekcije posebne tehnično-upravne komisije za vojno škodo.

Darovi in prispevki

Ob sedmi obletnici smrti strica Antona Miklavca daruje Mara Kette 1000 lir za Dijaško Matico. Izidor Maver daruje 1000 lir za Dijaško Matico.

KINO

Rossetti. 15.00: «Tolpa desetih», Randolph Scott, J. Brando.
Excelsior. 15.00: «Zgodilo se je v kaznilnici», A. Fabrizi, A. Sordi, Mara Berni.
Fenice. 15.00: «Skrivna krinka», T. Curtis, C. Miller.
Nazionale. 15.00: «Otoški demon», John Payne, Mary Murphy.
Filodrammatico. 15.45: «Alamo» (Napad štiri tisočev), Sterling Hayden, Richard Carlson.
Supercinema. Zaprto zaradi obnove.
Arcobaleno. 16.00: «Ljubezen je čudovita stvar», William Holden in Jennifer Jones.
Astra Rojan. 16.00: «Bojna zastava», Sterling Hayden in Alexis Smith.
Capitol. 15.30: «Zadnjič, ko sem videl Pariz». E Taylor in Van Johnson.
Cristallo. 16.00: «Kajnova hči», Jose Ferrer in June Allyson.
Grattacielo. 16.00: «Izgubljeni sin». Lana Turner, Edmund Purdom.
Alabarda. 16.00: «Don Camillo in on, Peppone». Gino Cervi in Fernandel.
Ariston. 16.00: «Aida». Sophia Loren in Louis Maxwell. Pojo: G. Becchi, E. Stignani, R. Tebaldi.
Armonia. 15.00: «Johnny Guitar».
Aurora. 16.00: «Celica 2455, hodnik smrti», po Chessmannovi knjigi. Mladoletnim prepoved.
Garibaldi. 15.30: «Ranč. Notorius». A. Kennedy, M. Dietrich.
Ideale. 16.00: «Amerikanec», G. Ford, C. Romero.
Impero. 16.00: «Edenska dolina», James Dean in Julie Harris.
Italia. 16.00: «Gospodar sem jaz», Myriam Bru, Paolo Stoppa in Pierre Bertini.
S. Marco. 16.00: «Divizija Folgore», F. Tozzi, Lea Padovani.
Kino ob morju. 16.00: «Crna Eva».
Moderno. 16.00: «Jetniki teme», Milly Vitale, Folco Lulli.
Savona. 15.30: «Devica iz doline», Robert Wagner in Debra Paget.
Viale. 16.00: «Kalvarija neke matere», J. Chevier, R. Devillers.
Vittorio Veneto. 14.30: «Sinuhe, Egipčan», Edmund Purdom, Gene Tierney.
Azzurro. 16.00: «Upor v bloku 11», Neville Brand, Emelie Meyer. Strogo prepovedano mladoletnim izpod 16. leta.
Belvedere. 16.00: «Največja predstava na svetu».
Marconi. 16.00: «Pokol 7. konjeniškega polka», Dale Robertson in Mary Muhphy.
Massimo. 15.30: «Tujka», Greer Garson, Dana Andrews.
Novo cine. 16.00: «Falworthski grb», Tony Curtis, J. Leigh.
Odeon. 16.00: «Odisej», S. Mangano, Kirk Douglas.
Radio. 16.00: «Jetnik v rudniku», Gary Cooper, Susan Hayward.
Venezia. 15.30: «Trst, spev ljubezni».
Skedenj. 18.00: «Hollywoodski utrinki».
Kino na Opčinah. 18.00: «Sporni otrok» (Razdvojena srca).

RADIO

PETEK, 16. decembra 1955

TRST POSTAJA A

11.30 Zabavna glasba; 12.00 Predavanje; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 Kulturni obzornik; 12.55 Operetne melodije; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Martinu: Koncert za dva klavirja in orkester; 18.30 Z začarane police; 18.40 Lahki orkestri; 19.00 Poje tenorist Ferruccio Tagliavini; 19.15 Radijska univerza; 19.30 Priljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.30 Offenbachove in Stolzove melodije; 21.00 Tržaški kulturni razgledi; 21.15 Francoske ritmične popevke; 21.30 Vokalni kvintet; 21.50 Bach-Stokovski: Toccata in fuga v d-molu; 22.00 Iz svetovne književnosti in umetnosti; 22.15 Pestra operna glasba; 22.45 Večerni ples.

TRST I

11.45 Komorna glasba; 12.10 Orkester Milleluci; 13.15 Glasbeni album; 14.45 Tržaška kulturna kronika; 17.45 Koncert sopranistke Margherite Perros; 19.15 Slušna igra; 21.00 Simfonični koncert, dirigira Herbert von Karajan, prenos iz Torina.

KOPER

Slovenska poročila: 6.30, 7.45, 13.30, 14.30, 19.30 in 23.30.
Hrvatska poročila: vsak dan ob 20.20
Italijanska poročila: 6.15, 12.30, 19.00 in 23.00

6.00 Jutranja glasba; 7.00 Koledar, vremenska napoved, napoved časa; 7.05 Glasba za dobro jutro; 7.30 Za naše žene; 11.00 Šolska ura: Noč na Lovćenu - P. Petrović-Njegoš: «Gorski venec»; 11.30 Mladinske klavirske skladbe slov. skladateljev izvaja pianistka Tenja Strukelj; 13.45 Glasba po željah; 14.45 Poje kvintet «Niko Štritof»; 17.15 Glasbeni mozaik; 17.45 Belo in črno; 18.30 Operne melodije; 19.15 Sport; 20.00 Pojo domači pevci lahke glasbe; 20.40 Slavonski plesi; 21.00 Ivo Matetič-Ronjgov: 1. Toženice, 2. Cače moj - izvaja zbor Slov. filharmonije; 21.30 Prometej iz Bonna - L. v. Beethoven ob 185. obletnici rojstva.

SLOVENIJA

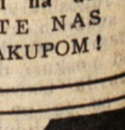
327,1 m, 202,1 m, 212,4 m
Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00.

11.00 Radijski koledar; 11.05 Gospodinjski nasveti; 11.15 Operetna glasba; 11.45 M. Cerkovnik: Palček-malček; 12.00 Lahek spored izvajajo Pohorski in Mariborski pihalni ansambel; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Popevke in ritmi; 13.30 Operni koncert; 14.35 Želeli ste — poslušajte!; 15.15 Igra Edgar Seinde s svojim ansamblom; 15.30 Utrinki iz literature - Kurt Tucholsky: Lev je pobegnil; 15.45 Poje mešani zbor I. gimnazije v Celju; 16.00 Modni kotiček; 16.10 Popoldanski simfonični koncert; 18.00 Ljudje med seboj; 18.15 Slovenske narodne pesmi pojeta Ileana Bratuž in Janez Triler; 18.50 Igra trio Dorko Škoberne; 20.15 Poje Madrigal - Chor iz Celovca (posnetki s koncerta 3.XII. v veliki filharmonični dvorani).

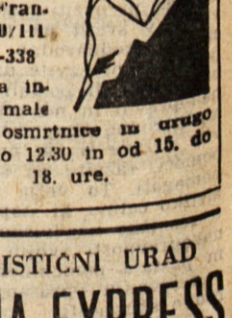
TELEVIZIJA

17.30 Kulturni pregled; 20.30 Vesti; 20.45 Fabrizio Sarazaki: «Zgodba o zelo trudnem možu», igra v 3 dej.

BOŽIČNA DREVESCA
vseh vrst in posebne lepe eksemplare srebrnih jelk nabavite v
Ul. VALDIRIVO 13
(dvorišče)
Dostava tudi na dom!
OBIŠČITE NAS PRED NAKUPOM!

Oglasni oddelek
TRST
Ul. sv. Frančiška 20/III
tel. 37-338
sprejema inserate, male oglase, osmrtnice in drugo od 8. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

TURISTIČNI URAD
ADRIA EXPRESS
Ul. Cicerone, 4 - Tel. 29243

Naročniki! KUPUJTE pri TVRDKAH, ki oglašajo v našem listu!

ZAHVALA

Družina Križmančič se toplo zahvaljuje vsem, ki so z njo sočustvovali ob bridki izgubi dragega očeta

Antona Križmančiča

Posebna zahvala pevskemu zboru, darovalcem cvetja in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Gropada, 16. decembra 1955

Italijanska petrolejska industrija
po zakonskem osnutku o tekočih gorivih

14. t.m. se je pred zborničnо komisijo zaključila splošna debata o osnutku o tekočih gorivih. Znano je, da je ta osnutek ležal v predalih te komisije že od tedaj, ko je Pellova vlada odobrila ustrezni zakonski osnutek Togni-Malvestiti. Pri tem vprašanju je prišlo do neoglasij tudi znotraj Scelbove vladne koalicije, zlasti ker je takrat mednarodni petrolejski trust pod vplivom najmočnejših ameriških petrolejskih družb skušal izkoristiti okoliščino, da v Italiji ni bilo ustreznega zakona, ki bi sistematično urejeval to vprašanje, pritiskal na Scelbovo vlado in skušal doseči monopolni položaj nad raziskovanjem in izkoriščanjem petrolejskih ležišč na vsem državnem ozemlju, oziroma na vsem ostalem področju, ki ni bilo pridržano državni ustanovi za tekoča goriva (ENI), to je povsod, razen v Padski nižini.

Iz tega ni bilo seveda nič in borba za italijanski petrolej je tekla dalje. Važnost vprašanja, kdo bo izkoriščal, predvsem pa, kdo bo prodajal italijanske petrolejske proizvode je v tem, da bi italijanski petrolejski proizvodi utegnili predstavljati za mednarodni (ameriški) petrolejski trust nevšečen pojav konkurence, če se proizvodnja italijanskega petroleja odtegne neposrednemu vplivu in nadzorstvu mednarodnega trusta. In okrog tega bistvenega vprašanja se je vodila vsa bitka.

Sedanji zakonski osnutek o tekočih gorivih, ki ga je z nekaterimi popravki komisija sprejela, temelji na postavki, da bi v sedanjem položaju — ko je italijanska petrolejska industrija šele na začetku — ne bilo pametno prepustiti državni ustanovi izključen monopol nad to gospodarsko dejavnostjo, ker bi to ne bilo v korist čim bolj naglega razvoja na tem področju. Minister za industrijo, Cortese, je v zaključku splošne debate o tem osnutku pojasnil, da je položaj ENI v osnutku povsem izenačen s privatnimi podjetji, kar bo ENI prisililo, da bo posloval konkurenčno, če bo hotel vzdržati tekmo z njimi. Tudi ENI bo moral predložiti podrobno izdelan tehnično-finančni načrt, ki ga bodo proučili skupno z ustreznimi načrti drugih privatnih podjetij, in tudi ENI bo podvržen kontroli nad uresničenjem načrta. ENI je izenačen z drugimi privatnimi podjetji v vsem, kar zadeva rok trajanja koncesije, najemnine in dajatev; razlika je le v tem, da bo za izstavitev dovoljenja za raziskovanje in izkoriščanje ležišč privatnim podjetjem zadoščalo ugodno mnenje tehničnega odbora, medtem ko bo za izstavitev ustreznega dovoljenja državni ustanovi ENI potreben tudi sklep ministrskega odbora, ki bo proučil položaj na ustreznem petrolejskem področju in dejanske tehnične in finančne možnosti državne ustanove.

Glede področij, ki jih je mogoče dobiti v koncesijo, se zakonski osnutek ravna po obstoječem kanadskem zakonu. In to v bistvu iz istega razloga, zaradi katerega se je zavrnilo, da bi raziskovanje in izkoriščanje petrolejskih ležišč pridržali izključno državni ustanovi ENI: z dajanjem v koncesijo manjših, površinsko določenih in omejenih področij se namerava zagotoviti uspešna konkurenčna borba med ENI in zasebnimi podjetji in tako prispevati k čim bolj naglemu razvoju petrolejske industrije v Italiji. Spričo okoliščine, da se je ta sistem dobro obnesel v deželah, ki danes prednjačijo na področju petrolejske industrije, ni razloga, da bi zavrli uporabo tega sistema pri nas, kjer je ta industrijska dejavnost šele v povojih.

Ob zaključku se je minister Cortese dotaknil še vprašanja državne udeležbe na dobičku petrolejskih podjetij. Petrolejska ležišča, kakor vsa rudna bogastva, so last države, in je zato povsem naravno, da si država pridržuje pravico do udeležbe tako na dobičku, kakor na proizvodnji sami. Isto velja na pr. za hidroelektrična podjetja, ki uporabljajo državno vodo, vendarle z bistveno razliko, da le-ta vodo po uporabi vrnejo, medtem ko petrolejsko podjetje petrolej proda za svoj račun; in ko izteče rok koncesije, prepusti hidroelektrično podjetje vse naprave brezplačno državi, medtem ko petrolejsko podjetje ne prepusti državi nič, in pusti, po 20 letih, verjetno povsem izčrpano ležišče.

Iz tega razloga predvideva zakonski osnutek državno udeležbo na čistem dobičku petrolejskih podjetij v višini 25 odst. Če k temu dodamo še davek na industrijsko dejavnost, ki znaša 35 odst. čistega dobička, bodo po tem zakonskem osnutku petrolejska podjetja dolžna odstopiti državi 60 odst. svojega čistega dobička. Za tiste kroge — in tu gre seveda predvsem za neposredno zainteresirane ljudi — ki se jim zdi to pretirano, je minister Cortese pripomnil, da se v Etiopiji, ki se glede industrijskega razvoja nikakor ne more primerjati z Italijo, kjer imamo — če se ne oziramo na vse druge okoliščine — zelo «žejno» domače tržišče, zahteva od podjetij 55 odstotkov njihovega čistega dobička. Poleg teh dajatev bodo podjetja obvezana prepustiti določeno količino petroleja, in to ne glede na gospodarski uspeh njihove dejavnosti, ker je po mnenju ministra povsem naravno, da si država, ki je lastnik petroleja zajamči v vsakem primeru tudi del proizvoda.

Minister Cortese je izrazil prepričanje, da zakonski osnutek ščiti splošne koristi dežele in da nikakor ne duši zasebne pobude, če se le-ta ne meša s tistimi monopolističnimi podjetji, ki težijo za tem, da si ustvarijo prevladujoč položaj na področju petrolejske industrije.

Preden je šla Sofia Loren na neuspeli obisk na Norveško, se je učila tudi poklona, toda tudi to ji ni pomagalo. Doživela je oseben polom

Goriško Slovensko planinsko društvo proslavlja deseto obletnico obnovitve

Nova meja med Jugoslavijo in Italijo je goriškim planincem odvzela najbolj priljubljene cilje in s tem precej okrnila njihovo udejstvovanje

V zadnjih letih preteklega stoletja so se tudi v Gorici pojavili prvi slovenski ljubitelji gorà, vendar še ne v organizirani obliki. Že v prvih letih tega stoletja pa je bila ustanovljena goriška podružnica Slovenskega planinskega društva, ki je krepko delovala, leta 1911 pa je bilo ustanovljeno samostojno Slovensko planinsko društvo. Društvo je delovalo le nekaj let, nato je vojna prekinila vsako njegovo delovanje. Po končani vojni je bilo društvo obnovljeno in je z uspehom delovalo do 4. novembra 1926, ko so fašistične oblasti društvo nasilno razpustile. Zadnji predsednik društva je bil goriški trgovec Ferdinand Rolich.

Konec leta 1945 so slovenski planinci v Gorici pričeli akcijo za ustanovitev odnosno obnovitev Slovenskega planinskega društva v Gorici. 16. decembra 1945 so se zbrali številni planinci v dvorani Ljudskega doma na ustanovni občni zbor, ki je sprejel pravila. Tedanja zavezniška oblast je društvo dovolila in to je takoj razmahnilo svoje delo.

SPD je postalo eno izmed najbolj znanih, če ne najbolj znano slovensko društvo v Gorici. V prvem društvenem letu 1946 je SPD imelo kar 230 članov, priredilo je 17 izletov, od katerih je imelo največ za cilj bližnje vrhove, ki so sedaj na jugoslovanskem državnem ozemlju. Naslednjega leta je imelo SPD 19 izletov s povprečnim številom 53 udeležencev na vsak izlet. Več kot sto planincev je tedaj šlo gledat smučarske tekme v Planici. Izredno je uspel tudi izlet na Bled in na Triglav.

Državna meja je odvzela društvu možnost prirejanja izletov na bližnje vrhove. Cilje izletov so morali usmeriti na daljne nizke vrhove Benečije in na še bolj oddaljene Julijce okrog Kanalske doline. Viš, Montaž, Ojsternik, Višarje, Lovci, Coglians, Nabois in Kanin so postali večkratni cilj goriških planincev. Po premoru, ki je nastal takoj po razmejitvi, je SPD razmahnilo svoje delovanje in na vsak izlet je uspelo spraviti poln kamion izletnikov. Vendar pa je več kot triurna vožnja mimo Vidma do Kanalske doline utrudila še tako vztrajne ljudi, ki so bili naveličani videti vedno ene in iste vasi, ene in iste hiše, ene in iste obraze.

Dvakrat — 1948 in 1949 — je SPD priredilo tridnevni izlet v Dolomite v mesecu avgustu in obakrat je izlet dobro uspel. Dva kamiona izletnikov sta sledila potujoči kuhinji in tiskarni, nameščeni v majhnem tovorniku. Tiskali so celo dnevnik «Dolomite» (ki pa je vsak dan dobil drugo ime: «Polomite» in «Gor lomite»), ki je bil in je še danes prava slika veselega vzdušja, ki je vedno vladalo na izletih Slovenskega planinskega društva.

Kot smo že omenili, so se ljudje naveličali vedno iste vožnje do gorà. Izletov v bližnjo Jugoslavijo pa ni bilo mogoče prirejati zaradi pomanjkanja potnih listov. Število izletov se je pričelo krčiti, a kar je bilo še najbolj hudo, pričelo se je krčiti število izletnikov. Od 53 izletnikov na vsak izlet v letu 1947 je njihovo število padlo na okrog 30 v prvih letih po novi razmejitvi in na 5—8 izletnikov v zadnjih letih. Le nekajkrat v letu društvu uspe, da priredi izlet, na katerega se nabere precej ljudi.

Pri tem je treba upoštevati dejstvo, da se je v zadnjih letih zelo razvila individualna motorizacija in je torej odpadla glavna naloga društva, ki je obstajala v tem, da je treba članom nuditi možnost izleta po najnižji ceni. To je bilo vsekakor mogoče v času, ko ni bilo toliko vesp, lambret in avtomobilov.

V prvih povojnih letih pa se ni SPD omejilo samo na izlete. Markirali so številna pota po naših gorah, popravili so od vojne podrte koče. Društvo prireja tudi vsako zimo smučarski tečaj na Ukvanski planoti. Poleg tega pa skrbi tudi za družabno življenje goriških Slovencev, saj prireja vsako leto planinski ples, ki je postal najbolj priljubljena in najbolj uspela družabna prireditev za goriške Slovence.

Z uvedbo obmejnega pasu pa se nudi Slovenskemu planinskemu društvu v Gorici možnost izletov na številne vrhove, ki spadajo v ta pas in ki so bili dolga leta le vaba za Goričane. Slovenskemu planinskemu društvu želimo še mnogo let življenja in čimveč uspehov.

Skupina članov goriškega Slovenskega planinskega društva 19. septembra lani na Kaninu

ŠOB STOLETNICI ROJSTVA AVTORJA ROMANA

«POP ĆIRA I POP ŠPIRA»

Stevan Sremac je v svojih delih verodostojno prikazal življenje, navade in težnje «malega človeka» tedanje Srbije

V Nišu so prejšnji mesec na svečan način proslavili stoletnico rojstva književnika Stevana Sremca, znanega in priljubljenega srbskega humorista in satirika. Njegov spomin kot človeka in leposlovnega ustvarjalca so počastili v okviru «Tedna Stevana Sremca», v teku katerega so se vršila razna predavanja o njem in njegovem delu. Odprta je bila tudi razstava njegovih rokopisov, tako da se je s tem jasno določil odnos, ki naj ga sodobnost ima nasproti njemu kot enemu izmed predstavnikov srbske književne tvornosti.

Stevana Sremca morda res ne gre prištevati med vrhove srbskega leposlovja, toda kar je ustvaril, ima svojo neizpodbitno vrednost, a to je treba poudariti še posebno, ker se to v preteklosti ni storilo v dovoljni meri. Nekateri njegovi sodobniki, posebno oni z naprednejšimi, revolucionarnimi pogledi na svet in literaturo ter njena vloga, niso Sremcu priznavali prave cene, namreč kar zadeva njegovo književno ustvarjalnost, pa čeprav njegovim delom niso odrekali umetniške kvalitete. Sremac, ki se je s svojimi konservativnimi nazori od teh razlikoval, je temu morebiti res dal izraza tudi v svojih delih, vendar so bila ta v splošnem tako natančen in verodostojen prikaz življenja, navad, težnj in nazorov tako imenovanega majhnega človeka takratne Srbije, tako objektivna analiza njegovega dejanskega razpoloženja, bodisi v materialnem kot duhovnem pogledu skozi prizmo zdravega humorja in satire, da bi v njih bilo težko zaslediti takšno ali drugačno konservativno tendenco, ki jo je sicer Sremac v osebnem življenju znal kazati. V bistvu je bil Sremac odličen in pošten ustvarjalec, le da je bil osebno nekam preveč patriarhalno nastrojen, da se je raje oziral v preteklost, kot da bi pogledoval v bodočnost, da potemtakem tudi ni mogel imeti pravega razumevanja za one kulturne, socialne in ekonomske vrednote, ki jim je takratna družba stopala naproti. Toda njegova dela, ki jih je ustvaril, imajo ne glede na to svojo vrednost, ki je ni moč zanikati, kakor te ni moč zanikati na pr. Balzacu, ki je v svojih osebnih nazorih bil prav tako konservativec, a so njegova dela vendar bila izraz objektivne stvarnosti in resnice. Morda primera s francoskim velikanom, ki je poleg drugega imel tudi nenavadno jasen pogled v bodočnost, ni najbolj tehtna; s tem se je hotela samo poudariti poštenost odnosa, kakršno sta tako eden kot drugi kazala v odnosu do same stvarnosti, ki je navzlic svojim osebnim razpoloženjem in čustvom nista ponarejala.

Rojen je bil l. 1855 v Senti v Vojvodini, toda večji del mladosti je preživel v Beogradu, kjer je dovršil gimnazijo in univerzo. Zatem je okrog 20 let služboval kot profesor v Nišu, kjer se je zelo navezal na tamkajšnje patriarhalno okolje. Vrnil se je v Beograd okrog l. 1898, kjer je potem živel do svoje smrti l. 1906.

Po stroki zgodovinar je bil naravnost zaljubljen v preteklost svojega naroda, tako da je to celo čez mero idealiziral, kar ga je pogosto privedlo daleč od stvarnosti in zgodovinske resnice. Tak je primer z njegovimi poetičnimi zgodbami, kot so «Caslav», «Smrt carja Lazarja» idr. To je dokaz, kako močan je bil vpliv romanticizma in občutka za tradicijo na srbsko književnost pred koncem 19. stol. in to celo pri pisateljih, ki so v bistvu bili realistično razpoloženi.

Kasneje se je Sremac povsem vrnil k realizmu. Napisal je vrsto povesti, pripovedk in zgodb iz ljudskega življenja, med katerimi so najbolj znane «Ivkova slava», «Zona Zumfirova», kjer na izredno zanimiv način slika življenje starega Niša. Posebno se je proslavil s svojim popularnim humorističnim romanom «Pop Cira in pop Spira», duhovitim opisom življenja in prigod dveh vaških popov, njunih žen in hčerk, ki so si v začetku bili prijatelji, a so se potem spopadli okrog zeta (vaškega učitelja), pri čemer je eden od popov izbil drugemu zob, tako da je moral v spor poseči sam vladika (vrhovni poglavar srbske pravoslavne cerkve).

Sremac je poleg tega napisal tudi veliko število manjših zgodbic, značilnih sličic iz vsakdanjega življenja preprostega ljudstva. V teh je očitna njegova ljubezen do majhnega človeka, smisel za pravico in odpor, ki ga kaže do izkoriščanja tako posameznikov kot narodov ter do krivice na sploh. Sremca danes lahko z vso pravico prištevamo med najboljše humoriste v srbski književnosti.

PREJELI SMO

«Lovec», glasilo republiške lovske zveze Slovenije, 38 letnik, štev. 9, december 1955. Uredništvo: Ljubljana, Trdinova 8. Letna naročnina za inozemstvo 700 dinarjev.

Nikar si ne belite glave, kaj boste darovali

«Tržaška knjigarna»

VAM NUDI VELIKO IZBIRO

znanih kroparskih umetniških izdelkov iz kovanega železa, kot na pr. LESTENCE, SVEČNIKE, PEPELNIKE in drugo — krasnih lesenih izdelkov priznane gorenjske umetnostne obrti — okusnih v usnje oprevlečenih čutar in raznih vezenin z narodno motiviko

Obiščite nas in razveselili boste svoje drage!

Tržaška knjigarna
TRST, Ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 37-338

•Tedenski kotiček • Žena • otrok • dom • gospodinjstvo • moda•

TE DNI JE BIL V LJUBLJANI USTANOVNI OBČNI ZBOR ZŽD ZA SLOVENIJO

Zveza ženskih društev Slovenije
in njena vloga v reševanju družbenih vprašanj

Ob tej priliki so v Ljubljani razpravljali tudi o prehrani - Poudarjena je bila potreba po izboljšanju kmetijstva in trgovine

Na IV. kongresu AFZ Jugoslavije leta 1953 v Beogradu je bila ustanovljena Zveza ženskih društev, z nalogo reševati vsa vprašanja, ki zadevajo ženo, otroka in družino. V Sloveniji so izvolili iniciativni odbor ZŽD, 13. decembra letos pa je prišlo v Ljubljani do ustanovnega občnega zbora, na katerem so delegatke in zastopnice raznih družbenih organizacij izvolile republiški odbor Zveze ženskih društev Slovenije. Zbora sta se udeležili tudi tov. Lidija Šentjurčeva in Vida Tomšičeva, poročilo o dejavnosti žena v Sloveniji pa je podala tov. Angela Ocepkova. Poudarila je, da je Zveza ženskih društev ob reorganizaciji AFZ kljub začetnim težavam začela vse širše in bolj sistematično reševati probleme, ki se tičejo žena v raznih družbenih organih, v organizacijah in oblastnih organih. Poročilo je prikazalo delo žena tudi v sindikalnih organizacijah, kjer stopa v ospredje zlasti zaščita v industriji zaposlene žene, dalje delo zadružnic, dotaknila pa se je tudi dela žena v Društvu prijateljev mladine, kjer se zrcali skrb za otroke in delo v okviru organizacije Rdečega križa, ki je prevzel težišče pri zdravstveni vzgoji prebivalstva. Tov. Lidija Šentjurčeva, ki je sodelovala v razpravi, je pojasnila zbranim delegatkam iz vse Slovenije, kako daleč je napredovalo delo pri pripravljanju raznih zakonov, ki bolj ali manj zadevajo ženske. Dopolnitve in spremembe zakonov je zahteval dosedanji družbeni razvoj. Omenila je spremembe, ki naj bi jih vseboval zakon o bolniškem zavarovanju, zatem načela osnutka zakona o pokojninah, revizijo uredbe o otroških dodatkih. Navedla je še, da sta v razpravi zakon o skrbništvu in finansiranju otroških ustanov.

ZŽD Slovenije je ob tej priliki pripravila tudi posvetovanje o prehrani prebivalstva v Sloveniji, posvetovanje, ki je bilo 11. in 12. decembra. O problemu prehrane prebivalstva je govorilo pet referentov. Dr. Damjana Bebler je prikazala glavne pomanjkljivosti pri prehrani prebivalstva in njih kvarne posledice za zdravje ljudstva. Ostale štiri referate so podali Andrej Petelin, predsednik Kmetijske zbornice LRS, ki je govoril o kmetijskih problemih, ing. G. Albert Nučič, ki je govoril o predelavi živil in živilski industriji. Zanimiv je bil tudi referat Mare Dermastijeve o preskrbi prebivalstva z živili in referat ing. Emila Letonje o kvarjenju živil. Andrej Petelin je obrazložil naravne in ekonomske pogoje za razvoj kmetijstva v Sloveniji in poudaril zlasti gojitev krompirja, zelenjave, sadja, vina in drugih prehrambenih artiklov. Prikazal je tudi potrebo po razširitvi vrtnarstva, predvsem okrog mestnih središč. Tudi v živilski industriji bi v Sloveniji dosegli večje uspehe, če bi se — po mnenju predsednika Kmetijske zbornice — posluževali boljših in sodobnejših metod dela. Tudi tov. Mara Dermastja je poudarila, da se bo prehrana zboljšala le, če se izboljša kmetijstvo in če bo tudi trgovina bolje opravljala svojo nalogo.

Med številnimi diskutanti je spregovorila tudi tov. Vida Tomšičeva, ki je izjavila, da se glede nakazanih pomanjkljivosti v prehrani, kmetijstvu, trgovini in živilski industriji ne sme pričakovati rešilnih ukrepov od zunaj, marveč da je rešitev raznih problemov odvisna od dejavnosti vseh žena in od slehernega posameznika. Kupna moč prebivalcev je naglo narasla, niso pa narasle dobrine in zato je treba pridelati več blaga. Do tega pa bo prišlo, če bo tudi v kmetijstvu dosežen večji napredek.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK ZA DEKLETA IN MATERE

Ko deklica postaja žena

V organizmu imamo najrazličnejše žleze, ki izločajo svoje produkte neposredno v kri, to so žleze z notranjim izločevanjem, ki jih imenujemo tudi krvne ali žleze endokrine. Njihovi sokovi, hormoni, imajo tajinstven vpliv na človekovo rast in delovanje raznih organov. V lobanji je pod možgani mala žleza, ki se imenuje hipofiza in je sestavljena iz dveh režnjev. Iz prednjega režnja prehajata v kri dva hormona: eden pospešuje rast telesa, drugi pa vpliva na razvoj jajčnika in urejuje njegovo delovanje. Jajčnik ali ovarij ne producira samo jajčec, temveč tudi nekatere hormone. Tudi hormoni vplivajo na razvoj in delo spolnih organov, v prvi vrsti na maternico in dojke. Prednji režnji hipofize je torej nekak motor za seksualne funkcije. Pod vplivom spolnih hormonov se konča pri človeku otroška doba življenja in prične doba dozorevanja. Znanji znak tega prehoda je pri deklici prva menstruacija. Prva menstruacija nastopa v tropskih krajih že med osmim in devetim letom, v severnih krajih pa šele med 16. in 18. letom. Pri nas dobivajo deklice prvo menstruacijo med 13. in 15. letom. Pojav menstruacije same ni odvisen samo od podnebja, temveč tudi od rase. Tako dobivajo Zidinje menstruacijo že z 10 do 12 leti, pa četudi so se njihove družine že pred davnimi leti preselile v severne kraje. Obstaja tudi nekakšna individualnost po družinah, kjer na primer prično hčerke menstruirati v isti starosti kot je začela mati. Prav tako določa o začetku menstruacije tudi konstitucija, temperament, barva kože itd. Ko je deklica popolnoma zrela, preneha rasti, zato zgodnja spolna zrelost skrajšuje dobo rasti in zato so južnjaki, pri katerih nastopa spolna zrelost razmeroma zgodaj, po rasti manjši kot severnjaki.

V puberteti je vpliv hormonov na razvoj organizma silno izrazit. Pod vplivom hormonov jajčnika se napno dojke, boki se razširijo in zaoblijo, pazduha in zunanja spolovila se obrastejo z dlakami, skratka, razvijejo se sekundarni spolni znaki in izraz lica ni več otroški, temveč postane izrazito ženski. V tej dobi je treba s pravilnimi higienskimi ukrepi podpirati ter morda včasih celo popravljati naravo, da se deklica harmonično razvije v žensko.

Prva menstruacija je za vsako deklico prav gotovo velik pretres, posebno še, če ne ve prej nič o njej, odnosno ji ni nihče prej v lepi obliki objasnil njenega pomena. Deklica, ki bo vedela, da je menstruacija popolnoma normalen fiziološki pojav, ki spremlja pri spolno zrelih ženskah ovulacijo, to je dozoritev jajčeca, bo tega dogodka vesela, kajti zavedala se bo, da je prav s tem dogodkom postala prava ženska, ki je sposobna, da postane nekoč mati. Ta zavest bi morala biti velika opora vsem tistim, ki se čutijo v puberteti zapostavljene in preganjane, ter tistim, ki mislijo, da jih nihče ne razume. Če se boao v tej stiski, ko morda res ne najdejo nikogar, ki bi se mu razodele in s komer bi se lahko porazgovorile, zavedule, da jim je narava s tem, da so postale plodne, naklonila največji dar, ki ga more človek sploh prejeti, tedaj jim bo samota v tistih dneh in letih prehoda od deklice do ženske dosti lažja.

Vendar s tem, da je deklica postala plodna, še ni rečeno, da naj bi takoj postala mati. Za to je treba mnogo časa, da se telo in duh razvijeta in da dorasteta tej veliki nalogi. In od te dobe čakanja je odvisna v veliki meri vsa kasnejša sreča v življenju. Res je težko mladim dekletom držati v današnjih razrvanih časih pravo smer in obdržati tisto, kar ji je naklonila narava neomadeževano za veliki cilj, ki bi ga morala imeti vsaka ženska, to je za otroka.

Že po naravi so ženski dodeljene posebne naloge, da roai in vzgaja za življenje sposoben naraščaj. Zaradi tega je treba, da v vsem življenju obdrži fizične in duševne lastnosti ženske. In na to je treba paziti predvsem v dobi pubertete.

Ženska se v puberteti po navadi zelo bavi s športom. Vendar je treba tu vedno misliti na to, da je treba gojiti šport le do tiste meje, ki ne škoduje niti zdravju niti kulturi duha. Ženski šport mora voditi račun o fizioloških procesih in fizioloških nalogah ženske. Ideal ženske lepote mora biti skladen z ženskim značajem. Ženska mora ostati ljubka v kretanju, v elastični hoji, sploh v gibanju mišic, mimiki in tudi v modulaciji glasu.

Štiri praznične oblekce za naše najmlajše, ki so radi vedno lepo oblečeni

Tri vrste potic

Kako napravimo primerno testo, rozinov, orehov in preprost čokoladni nadev

Testo: pol kg moke, četrt l mleka, 2 dkg kvasa, zravnana kavna žlička soli, limonina in pomarančna lupinica, žlica ruma, 6 dkg sladkorja, 3 rumenjaki, 10 dkg surovega ali 7 dkg kuhanega masla ali pol dl olja.

Presejano moko postavimo na toplo, da se pogreje. Posebej pristavimo kvas (razdrobimo ga v lončku, mu pridenemo 2 do 3 žlice moke, žlico sladkorja in toliko mlačnega mleka, da dobimo gosto kašnato zmes, ki jo denemo na ne pretopel prostor, da vzhaja). Medtem stepemo v lončku ali kotlički ostalo mleko, rumenjake, sladkor, sol, nastrgamo pomarančno ali limonino lupinico in vse malo pogrejemo. Potem pridenemo temu še raztopljeno maslo in rum ter vse skupaj zlijemo v moko, ki ji pridenemo še vzhajan kvas. Vse to zmešamo v testo, ki ga potem stepamo tako dolgo, da se loči od kuhalnice in sklede.

Nazadnje zdrgnemo testo skupaj, ga pokrijemo s pogretim prtičem in postavimo na toplo, da vzhaja. Če mislimo napraviti več potic — seveda iz večje količine testa — razdelimo že shajano testo na hlebčke, ki jih dobro pognetemo in denemo na toplo, da znova vzhajajo. Dobro vzhajano testo razvaljamo na pomokani deski ali prtu v pravokotno obliko. Namažemo ga s poljubnim nadevom, tesno zvijemo, denemo v pomaščen in z drobtinami potresen model za potice, v katerem naj še enkrat vzhaja. Ko naraste za dvakratno množino, denemo potico v peč ali pečico in jo pečemo približno dobro uro.

ROZINOV NADEV: 15 dkg surovega masla, 10 dkg sladkorja, 3 do 4 rumenjaki, limonina lupinica, sneg iz 3 beljakov, po potrebi še malo smetane (sladke ali kisle), 40 do 60 dkg rozin, pest dobrih drobtin.

Masio, sladkor in rumenjake zmešamo, pridenemo nastrgane limonine lupinice, malo smetane in nazadnje trd sneg iz beljakov ter s tem namažemo razvaljano testo. Označene, oprane in nato na toplem osušene rozine potresemo po vrhu nadeva.

OREHOV NADEV: četrt kg sladkorja, 2 dl vode, 40 do 60 dkg orehovih jedrc, 8 dkg surovega masla, 1 dl pogretega medu, 2—3 rumenjaki, po potrebi nekaj žlic smetane, ruma po okusu (2 do 3 žlice).

Sladkor polijemo z vodo, da ga le-ta pokrije, in vse skupaj prevremo; potem pridenemo temu zmlete orehe, potegnemo posodo na rob štedilnika ter primešamo sladkorju in orehom še vse ostalo.

PREPROST ČOKOLADNI NADEV: 20 dkg surovega masla, 20 dkg mehke moke, četrt, do pol l mleka, 20 dkg sladkorja, 20 do 25 dkg čokolade ali 10 dkg kakaa (v tem primeru dodamo še 10 dkg sladkorja), vanilja.

Maslo raztopimo, mu pridenemo moko, ki jo pražimo in, še preden zarumeni, zalijemo z mlekom in prevremo. Mlečno prezganje naj bo tako gosto kot navadna krema. Potem mu primešamo še zmebčano čokolado, sladkorja in vanilije po okusu ter vse skupaj ohladimo. Če bi bil nadev pregost, ga lahko razredčimo z rumenjaki ali pa z mlekom.

Kako preprečimo nesreče s plinom

Ker se zelo pogosto dogajajo nesreče, ki jih povzroča plin, ni morda brez pomena navesti nekaj navodil, da bi se takim nesrečam izognili.

Takoj ko začutimo v sobi duh po plinu, moramo odpreti okna in ne smemo prižgati vžigalice, kajti to bi povzročilo eksplozijo; prav tako v istem času ne smemo ugasniti ali prižgati elektrike, kajti iskra stikala prav tako lahko povzroči v prostoru, napolnjenem s plinom, eksplozijo. Kadar ugotovimo, da je pipica odprta, plamen pa pogašen, ne smemo takoj prižgati, ampak moramo prej prostor dobro prezračiti. Da ne bi ogenj stalno ugašal, ne smemo napolniti loncev do vrha, kajti tekočina, ki kipi, pogasi plamen. Paziti moramo tudi, da najprej prižgemo vžigalico in šele nato odpremo pipico in ne obratno, kajti dovolj je le nekaj trenutkov, da plin napolni prostor. Tukaj namreč ne gre samo za nepotrebno potrato plina, ampak s tem lahko tudi preprečimo nesrečo, ki bi nastala, če bi v istem trenutku morali k telefonu ali k vratom. Samo po sebi je razumljivo, da preden gremo od doma ali preden gremo spat, zapremo varovalko pri števcu. Vse plinske pipice morajo biti tudi dovolj odporne, kajti lahko se zgodi, da se odprejo, če se jih samo mimogrede dotaknemo.

TRGOVCI, OBRTNIKI IN GOSTILNIČARJI!

Novoletna številka «PRIMORSKEGA DNEVNIKA» bo imela večji obseg in višjo naklado, zato prosimo, da nam pošljete svoje novoletne in božične oglase ter voščila najkasneje do 22. t. m.

Lahko tudi samo telefonirate na štev. 37338
Uprava PRIMORSKEGA DNEVNIKA

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

ZA ISTOČASNO IZVEDBO POKRAJINSKIH IN OBČINSKIH VOLITEV

PSDI NAJ NASLOVI POZIV ZA ODSTOP vsem občinskim upravam v pokrajini

Poziv, naslovljen samo na levičarsko občinsko upravo v San Pieru ob Soči, predstavlja podlago za raznovrstna tolmačenja

Pred dnevi je bila v San Pieru ob Soči izredna skupščina socialdemokratske stranke, na kateri sta bili sprejeti dve resoluciji, od katerih je po našem mnenju večje važnosti tista, ki poziva občinsko upravo, naj poda v bližnjih mesecih demisijo, da se s tem omogoči istočasna izvedba pokrajinskih in tudi občinskih volitev v prihodnji spomladi.

Resolucija se povsem sklada z resolucijo pokrajinskega kongresa PSDI v Gradiški, naj bi občinske uprave s svojimi predčasnimi odstopi omogočile istočasno izvolitev pokrajinskih in občinskih svetov, s čimer bi bilo državi prihranjenih nekaj milijonov lir.

Prepričani smo, da je javnost na splošno predlog sprejela z zadovoljstvom. Tudi v našem listu smo o njem izrekli svoje povoljno mnenje. Z demokristjanske strani, ki ima največ občin goriške pokrajine pod svojo upravo, ni prišla nobena izjava, ki bi dala slutiti, da je večinska stranka na Goriškem pripravljena odpovedati se šest- ali sedemmesečnemu upravljanju, da bi s tem omogočila istočasne spomladanske in občinske volitve.

Čeprav smo mnenja, da je predlog PSDI umesten, ne moremo mimo dejstva, da ni bil predlog poslan vsem občinskim upravam v pokrajini. S tem korakom je občinska sekcija PSDI napravila precedens, po katerem moremo sklepati, da skuša spraviti pred alternativo levičarsko občinsko upravo, ki bo prav gotovo spoznala pravičnost takega koraka, vendar verjetno ne bo tega napravila, preden ne bo s strani številnih demokristjanskih občinskih uprav, med katerimi so tudi demokristjanske občinske uprave v Gorici, Tržiču, Krminu, Gradiški itd. prišlo zagotovilo, da se strinjajo s socialdemokratskim predlogom.

Umestno bi bilo, če bi pokrajinsko vodstvo PSDI naslovilo vsem občinskim upravam in političnim organizacijam svoj predlog, da bi odpravila morebitna bolj ali manj upravičena sumničenja, da je bil napravljen ta korak PSDI v junkciji krščanske demokracije proti delavskim strankam. Kolikor smo lahko spoznali iz raznih resolucij in obnašanja socialdemokratskih občinskih svetovalcev smo prišli do spoznanja, da je PSDI v naši pokrajini končno stopila v opozicijo proti demokristjanskemu monopolu, ki predstavlja resno nevarnost za demokracijo, v kolikor ima DC monopol v pokrajinski in občinskih upravah.

Zatorej bi prej pričakovali poziv na močnejše občinske uprave, na primer na goriško ali tržiško občinsko upravo.

RAZPRAVI NA PRETURI

Dve oprostitvi zaradi pomanjkanja dokazov

Na preturi so razpravljali o dveh prometnih nesrečah, ki sta se dogodili pred sedežem pokrajine in na Kornu.

Okoli 20. ure 17. maja lani se je z avtomobilom «Fiat 1100», GO št. 8303 peljal s kolodvora proti središču mesta 37-letni elektromehanik Claudio Lovko iz Raštela 12. Ko se je v deževnem vremenu pripeljal pred sedež pokrajine, se je s prednjim delom avtomobila s precejšnjo silo zaletel v kolesarja — 42-letnega Maria Cusulina, mehanika iz Krmina ter sedaj stanujočega v Ul. Manzoni 1 v Gorici. Cusulin je imel odprt dežnik. Trčenje je bilo zelo hudo. Po prevozu v bolnišnico so mu zdravniki ugotovili pretres možganov in zunanje poškodbe. Zdraviti se je moral več kot 40 dni.

Na razpravi je Lovko potrdil svoje izjave na prvem zaslišanju, da je Cusulin nekaj trenutkov preden je privozil do njega iz neznanih razlogov zavil na levo proti cestnemu središču, kar je povzročilo neizbežno trčenje.

Pretor je motociklista oprostil zaradi pomanjkanja dokazov.

Zaradi pomanjkanja dokazov je bil oproščen tudi 24-letni zidar Elio Furlan iz Ul. Ascoli v Gorici. Zagovarjal se je zaradi nesreče, ki se je 18. avgusta lani pripetila na Kornu pred vojnim muzejem in pri kateri se je hudo poškodoval 44-letni Bruno Sussi iz Gorice, Ul. Brolo 9.

Sussi se je tistega dne pripeljal s kolesom po Ul. Silvio Pellico in zavil v Ul. Carducci. Za njim se je pripeljal tudi Furlan in ga hotel prehiteti. Tedaj ju je hotel prehiteti neki avtomobil. Furlan je prvi zaslišal ropot motorja in je Sussija opozoril na nevarnost. Na razpravi je priznal, da je morda prvi s komolcem dregnil Sussija ter povzročil njegov padec. Najprej je kazalo, da so rane ozdravljive v nekaj dneh. Po treh dneh pa je šel na pregled, kjer so mu ugotovili zlom kolka. Zdraviti se je moral 120 dni. Furlana so oprostili zaradi pomanjkanja dokazov.

Zimski železniški vozni red Gorica-Trst (Videm)

ODHODI Z GORIŠKE POSTAJE

PROTI TRSTU: 0.13 (D), 6.01 (A), 6.56 (A), 7.40 (D)*, 8.12 (A), 9.20 (D), 10.54 (D), 13.55 (A), 15.49 (A), 17.16 (DD), 18.31 (A), 20.02 (A), 21.23 (D).

PROTI VIDMU: 5.20 (A), 6.41 (A), 7.56 (A), 6.43 (DD), 9.36 (D), 10.55 (A), 13.03 (D)*, 13.56 (A), 15.50 (A), 17.17 (A), 19.15 (A), 20.00 (D), 21.05 (A), 23.11 (A).

PRIHODI

IZ TRSTA: 5.17 (A), 6.37 (A), 7.53 (A), 8.41 (DD), 9.34 (D), 10.49 (A), 13.02 (D)*, 13.52 (A), 15.44 (A), 17.13 (A), 19.11 (A), 19.58 (D), 21.01 (A), 23.09 (A).

IZ VIDMA: 0.12 (D), 5.59 (A), 6.54 (A) 7.39 (D)*, 8.09 (A), 9.17 (D), 10.51 (D), 13.53 (A), 15.47 (A), 17.14 (DD), 18.27 (A), 19.56 (A), 21.21 (D).

(* Ne vozijo ob nedeljah in praznikih).

Obmejni promet v novembru

Prišlo je 23.000 oseb odšlo pa okoli 20.000

Po podatkih obmejnega urada je odšlo v novembru čez 15 obmejnih blokov v goriški pokrajini 19.440 italijanskih državljanov, prišlo pa je 22.858 jugoslovanskih državljanov. Čez obmejne prehode je šlo s propustnico za kmete 2.910 italijanskih državljanov, z navadno propustnico 16.500, z izrednim dovoljenjem pa 30. Z jugoslovanske strani pa je prišlo s propustnicami za kmete 9.139 oseb, s propustnico 13.700, z izrednim dovoljenjem pa 19.

S potnim listom je odšlo 797, prišlo pa 835 italijanskih državljanov. S tujimi potnimi listi je odšlo 573 oseb, prišlo pa jih je 499.

Iz Jugoslavije je prišlo 561 avtomobilov, tja pa jih je odšlo 633. Prišlo je tudi 343 tovornih avtomobilov, odšlo pa 352. Pripeljali so 59.734 stotov blaga, odpeljali pa 2.664 stotov.

Iz zgornjih številk se vidi, da je obmejni promet na Goriškem zavzel zelo velik obseg. Obmejni organi so se med tem časom že tako izurili, da opravljajo svoje delo, ne da bi bilo treba ljudem po nepotrebnem izgubljati čas s čakanjem.

Saje so se vnele

V stavbi Minora Minaria v Ul. Alviano 16 in sicer v stanovanju Bruna Vozila so se včeraj vnele saje v dimniku. Gasilci so ogenj pogasili v dveh urah.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Kuerner, Korzo Italia 4 - tel. 25-76.

DAROVI IN PRISPEVKI:

Izidor Maver daruje 1000 lir za Dijaško Matico.

Danes seja mestnega sveta

Danes ob 18. uri se bo nadaljevalo zasedanje občinskega sveta. Na dnevnem redu so vprašanja navadnega upravnega značaja, ki niso bila izčrpana na zadnji seji.

Zimovanje SPD v Kanalski dolini

Kot vsako leto bo SPD tudi letos priredilo zimovanje v na Ukvah Kanalski dolini, ki bo od 27. t.m. do 6. januarja 1956. To velja seveda za primer, da bodo snežne razmere ugodne. Celotna oskrba s hrano in prenočiščem za ves čas zimovanja znaša za člane 5.000 lir, za nečlane pa 6.000 lir. Vožnjo tja in nazaj se plača posebej.

Vpisovanje pri Darku Suligoju do 21. t.m. Tam dobite tudi vsa potrebna pojasnila.

Lanterno d'oro so dali v najem

Na zadnji seji pokrajinskega odbora so razpravljali o prošnji Alda Barbariola, da se mu dà v najem karakteristični lokal «Lanterna d'oro» na gradu. Odbor je prošnji ustregel. Sestavili so komisijo, kateri je bila poverjena naloga, da sprejme na podlagi konkurza tehničnega pomočnika v pokrajinski tehnični urad.

Na prihodnji seji pokrajinskega sveta v soboto ob 16 uri v dvorani občinskega sveta bodo razpravljali o proračunu za leto 1956, imenovanju preglednikov računov za leto 1954 in še o nekaterih drugih vprašanjih.

INTERPELACIJA PREDSEDNIKU POKRAJINSKEGA SVETA

Preprečiti strogo nadzorstvo prefekture nad občinskimi upravami

Pokrajinska svetovalca KPI se sklicujeta na razsodbo kasacijskega sodišča od 21. januarja 1954

Pokrajinska svetovalca Silvino Poletto in Fulvio Bergamas sta poslala predsedniku pokrajinskega sveta interpelacijo, v kateri se sklicujeta na diskusije nekaterih občinskih svetov naše pokrajine zaradi strogega nadzorstva odbora prefekture. Zaradi tega opozarjata predsednika na odločitev državnega sveta od 11. marca letos, ki je bila objavljena na strani 125 marčne revije «Il consiglio di Stato».

S prej omenjeno odločitvijo je državni svet na plenarnem zasedanju v skladu z razsodbo kasacijskega sodišča od 21. januarja 1954 potrdil, da sta z obnovitvijo pokrajinskih svetov na podlagi volitev izgubila veljavnost zakona štev. 111 od 4. aprila 1944 in štev. 203 od 12. aprila 1945.

Medtem ko opozarjata predsednika pokrajine na tako važno odločitev za avtonomijo krajevnih ustanov, čeprav predstavlja bistveno jamstvo za to avtonomijo krajevnih ustanov ustanovitev deželne avtonomije Furlanija-Julijska krajina s posebnim statutom kot predvideva ustava, predlagata, da se na prihodnji seji pokrajinskega sveta razpravlja, (kot se je razpravljalo na nekaterih ostalih pokrajinskih svetih) o vprašanju izmenjave izvoljenih članov odbora prefekture naše pokrajine v skladu s členom 10 enotnega besedila občinskega in pokrajinskega zakona od leta 1915, spremenjenega s členom 4 kraljevega dekreta štev. 2839 od 30. decembra 1923, s katerim se mora število izvoljenih članov odbora prefekture s strani pokrajinskega sveta povečati na 5, število namestnikov pa na 3 od 9 dejanskih odbornikov odbora prefekture.

Med igranjem košarke si je zvila zapestje

V bolnišnico Brigata Pavia je rešilni avto Zelenega križa včeraj dopoldne pripeljal 13-letno Cellino Chessi, gojenko zavoda «Gorizia» v Ul. Orzoni. Deklica je igrala na dvorišču zavoda košarko. Med igro ji je žoga z močjo priletela v desno roko in ji povzročila poškodbo. V bolnišnici so ji ugotovili izvin zapestja; nudili so ji zdravniško pomoč.

Prsti v stroju

16-letni Salvatore Sostino iz Ul. Brigata Pavia 107 je med čiščenjem stroja v tovarni čokolade COAMA po nerodnosti vtaknil roko v zobovje stroja, ki mu je zlomilo mezinec in poškodovalo palec desne roke. V bolnišnico so ga prepeljali s tovarniškim avtomobilom. Sprejeli so ga s prognozo 15 dni.

KINO

CORSO. 17.00: «Morje nad nami», G. Milles in D. Sinden.
VERDI. 17.00: «Canaris», A. Noven.
CENTRALE. 17.00: «Pirati v metropoli».
VITTORIA. 17.15: «Ciklon Karaibou», cinemascope, R. Neston.
MODERNO. 17.00: «Kraljica Sierra Morena».

ŠPORTNI DNEVNIK

DANES V KAIRU ITALIJA B - EGIPT

Egipčani dobro pripravljeni vendar so napadalci negotovi

Stollenwerk vodja nemškega napada?

FIRENCE, 15. — Kljub rahlemu dežju so odšli reprezentanti z rezervami vred na občinski stadion, kjer so imeli trening.

Jutri dopoldne bodo skozi Firence potovali nemški reprezentanti v Rim. Italijanski reprezentanti bodo imeli jutri dopoldne počitek. Popoldne bo zopet na stadionu trening, potem pa bodo šli poslušat radijski prenos drugega dela tekme v Kairu.

KAIRO, 15. — Egiptovski športni krogi so nekoliko pesimistični pred tekmo z Italijo B. Predvsem se jim zdi, da njihov napad ni dovolj močan za italijansko obrambo. Zaupajo sicer v svojo obrambo, ki se je izkazala v tekmah z Rusijo.

Egiptovska reprezentanca je sestavljena tako:

vratar: Paraskos Trimores; branilca: Nour El Dine El Dali, Mouktar Kassen;

krilci: Raafat Hilmi Atta, Hanafi Bostane, Hamza Abdel Maoula;

napadalci: Ahmed Selim, Salah Selim, Diba El Attar, Dizoui, Assam Bahig.

Rezerve: Kato, Abdel Wahab Selim, Helmi Aboul Maati, Rida, Cherif El Far, Alaa El Hamouli, Hamdi.

Tekma v Kairu velja za Sredozemski pokal. Lestvica tega tekmovanja je sedaj taka:

Španija B	4	4	0	0	17:3	8
Francija B	8	2	4	2	9:6	8
Italija B	4	1	3	0	2:1	5
Grčija	6	0	4	2	3:10	4
Egipt	5	0	3	2	4:14	3
Turčija	3	0	2	1	1:2	2

MUENCHEN, 15. — Nemška nogometna zveza je danes zvečer objavila definitivno postavo nemške reprezentance, ki bo v nedeljo igrala v Rimu proti Italiji. (V oklepaju je število nastopov v reprezentanci.)

Fritz Herkenrath (8); Jupp Posipal (29) Karl Schmidt (2); Horst Eckel (16), Werner Liebrich (14), Karl Mai (12); Helmut Rahn (17), Fritz Walter (48), Georg Stollenwerk (4), Josef Roehrig (9), Hans Schaefer (15).

Postavo so objavili malo pred odhodom reprezentance v Italijo.

V moštvu je torej zopet Liebrich, ki je bil že nadomeščen z drugim igralcem, kar pomeni, da Nemci pričakujejo precej hud napad italijanskih igralcev in bodo raje uporabili močnega Liebricha za okrepitev obrambe. Da ni v postavi Otmarja Walterja, je mogoče posledica kritik strokovnjakov, ki niso bili zadovoljni z njim.

Coppi ostane tudi v prihodnjem letu član moštva tovarne Bianchi.

Jugoslovanska I. conska liga

Slovenska moštva v sredi lestvice

Samo Nova Gorica je daleč zaostala — na zadnjem mestu

Potem ko so v jugoslovanski I. conski ligi odigrali vse tekme v jesenskem delu prvenstva in ko so bile še nekatere tekme Metalca razveljavljene oziroma prisojene nasprotnikom z rezultatom 3:0 (ker je v moštvu Metalca nastopil nekajkrat Andročec, ki je plačani trener nekega drugega kluba — torej ne amater), je sedaj lestvica v tej ligi taka:

Lokomotiva	11	8	2	1	30:10	18
Sibenik	11	8	2	1	28:11	18
Reka	11	7	0	4	20:14	14
Split	11	6	1	4	30:14	13
Ljubljana	11	5	3	3	19:13	13
Odred	11	5	1	5	24:20	11
Branik	11	4	2	5	23:19	10
Segesta	11	3	4	4	18:23	10
Trešnjevka	11	3	3	5	21:20	9
Karlovac	11	2	3	6	15:20	7
Metalac	11	2	1	8	12:28	5
Nova Gorica	11	2	0	9	11:53	4

Za Novo Gorico je to tekmovanje pretežko; ni pa rečeno, da ji ne bo vseeno koristilo, ker se bo privadila nastopanja proti močnejšim moštvom. Moralni zmagovalec jesenskega dela prvenstva pa je Šibenik, saj je Lokomotiva, lanski član zvezne lige, zasedla prvo mesto šele s pomočjo rezultata 3:0, ki ji je bil priznan za zeleno mizo v zvezi s tekmo z Metalcem. Tri je slovenski klubi, Ljubljana, Odred, Branik so zasedli še zadosti ugodna mesta v sredi. Toda v pomladanskem delu prvenstva jih čaka še resno delo, če bodo hoteli obdržati sedanji položaj.

Panhellenios 19. t. m. proti S. G. Triestini

Tri tekme Crvene zvezde v Italiji

V času, ko bo košarkarsko prvenstveno tekmovanje prekinjeno, bodo mnoga moštva izkoristila priložnost za mednarodne tekme. Določene so že sledeče tekme:

Ginnastica Triestina - Panhellenios v Trstu 19. decembra ob 21. uri v Športni palači.

Virtus-Crvena zvezda (Beograd) v Bologni 22. decembra.

Pavia Necchi - Crvena zvezda v Pavii 25. decembra.

Cantù - Crvena zvezda v Cantù 26. decembra.

* * *

CRAL - MUGGESANA 54:39

Mladi košarkarji iz Stražic imajo srečo pri svojem poslu. Številnim zmagam se je pridružila se nedeljska nad moštvom iz Milj. V tem moštvu igrajo samo mladi igralci in nekateri izmed teh so že igrali z Goriziano v drugi ligi vsaj v nekaterih tekmah.

V reprezentanci A bo spet pred golom trojka Fiorentine Magnini, Cervato in Rosetta.

VSAKOLETNI REFERENDUM UNITED PRESSA

Iharos-športnik leta 1955

Tudi na 2. mestu je lahkoatlet Roger Moens

PARIZ, 15. — United Press je postavil novinarjem 12 evropskih držav, kot je to storil prejšnja leta, vprašanje, kateri atlet v Evropi je najboljši in zaradi česa. Referendum je dal prvo mesto Madžaru Sandorju Iharosu, ki ima šest svetovnih rekordov in je smatran za najboljšega srednjeprogaša na svetu.

IHAROS

Že tri leta zaporedoma je referendum prinesel prvo mesto med športniki kakemu lahkoatletu (l. 1953 Zatopek, 1954 Bannister). Pri referendumu so sodelovali najbolj razširjeni športni listi, na vprašanje pa je odgovorilo 35 najbolj znanih imen v mednarodnem športnem časnikarstvu.

Lestvica za l. 1955 je taka:

1. **Sandor Iharos (Madž.)**, šestkrat svetovni rekorder,
2. **Roger Moens (Belg.)**, zrušil je svetovni rekord na 800 m, ki je držal od l. 1939.
3. **Paul Anderson (ZDA)**, ker je pri dviganju uteži na nedavnem svetovnem prvenstvu v Muenchenu z trojnem dvigu prekoračil 500 kg.
4. **Louison Bobet (Franc.)**, trikratni zmagovalec dirke Tour de France,
5. **Rocky Marciano (ZDA)**, najboljši boksar težke kategorije na svetu,
6. **Juan Manuel Fangio (Argent.)**, zaradi njegovih zmag po vsem svetu in zaradi osvojitve naslova svetovnega prvaka,
7. **Rafer Johnson (ZDA)**, svetovni prvak v deseteroboju,
8. **Donald Campbell (Angl.)**, zaradi njegovega nedavnega svetovnega rekorda v motonavtiki,
9. **Tony Trabert (ZDA)**, tenis, za osvojitev zmage v Wimbledonu, Forest Hillsu itd.
10. **Sigge Ericson (Sved.)**, hitrostno drsanje na ledu.

Madžari že nastopajo v Avstraliji

MELBOURNE, 15. — Madžar Sandor Iharos je zrušil avstralski rekord na 2 milji s časom 8:47,4. Tesno za njim je pritekel njegov rojak Tabori in nato Avstralec Stephens, dosedanji avstralski rekorder, ki je bil tretji s časom 8:52, kar je enako njegovemu rekordu. V teku na 880 yard je z lahkoto zmagal Madžar Roszavoelgyi z 1:52.

Louis Ayala (Čile) je zmagal na mednarodnem teniškem turnirju v Sao Paolu. V finalu je premagal Argentinca Moreo s 6:3, 6:3, 8:6.

JUGOSLOVANSKE PRIPRAVE ZA ZIMSKO OLIMPIADO

MNENJE FINSKEGA TRENERJA o plasmaju tekačev na olimpiadi

Štirje jugoslovanski smučarski tekači so na treningu na Finskem. Eden izmed njih, Janez Pavčič, ki pošilja iz daljne severne dežele poročila, je trenerja Velija Saarinena vprašal, kaj misli o olimpijskih igrah v Cortini in o favoritih na posameznih progah. Saarinen je dejal:

«Mislim, da bodo imeli prvo besedo še vedno ruski tekmovalci in Finci, medtem, ko se bo na posameznih progah prav gotovo v vrh vrinil kakšen Šved, Norvežan ali morda celo Italijan. V teku na 15 km smatram za favorita poleg naših Hakulinea, Viitanena in Mirra še Šveda Larsona in Jerenberga Norvežana Oestenstada, Rusa Terentejeva in Italijana Compagnonija. Na vsak način pa je tu vsekakor največja možnost še za kakšno presenečenje. Na progi 30 km so favoriti Rusa Kuzin in Terentejev, naši Hakulinen, Viitanen, Continen ter Šveda Jerberg in Larson. Prav isto velja tudi za tek na 50 km, le da bi tu dodal še Norvežana Stockkena. Če bodo naši tekmovalci v štafeti tekli kot znajo, bomo zmagali, če pa se nam samo malo zatakne, je Finska prav lahko celo tretja. Pri ženskah je položaj negotov. Zelo verjetno pa je, da bodo Rusinje mnogo boljše kot v Falunu. O Jugoslovanih pa je rekel Saarinen: Vsaj vi štirje ste me prijetno presenetili, ker ste prišli k nam kondicijsko dobro pripravljeni. Vsi ste že v dobri formi in se boste po mojem mnenju uvrstili med prvih 40 tekmovalcev v Cortini. Še več! Eden od vas štirih lahko tudi prijetno preseneti s prav dobrim plasmajem!

(To Saarinenovo izjavo je nekdo v «Poletu», od koder smo vzeli ta sestavek, prav grdo ponaredil, ko je v naslovu zapisal: **Finski trener Saarinen pravi: «Lahko presenetite s plasmajem okrog 40. mesta».**

CORTINA D'AMPEZZO, 15. — Občinski svet občine Cortina d'Ampezzo je potrdil sklep občinskega odbora, da se Linu Lacedelliju enemu izmed plezalcev, ki so se povzpeli na «K 2», zgradi hiša, ki se mu daruje v znak priznanja.

Danes zvečer bo v milanski Športni palači boksarska prireditev, na kateri bo med drugimi nastopil tudi Cavicchi proti Dunajčanu Schieglu. Poleg tega bo še nekaj mednarodnih dvobojev ter dvobojev med domačimi boksarji.

* * *

FIRENCE, 15. — Evropski prvak kategorije bantam Mario D'Agata se je danes poročil. Tako D'Agata kot njegova žena sta gluhonema.

PARIZ, 15. — Charles Humez je dejal, da je pripravljen spoprijeti se kjerkoli z Robinsonom v dvoboju za svetovno prvenstvo.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT . Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 16. t. m. ob 17. uri ENIC film:

HOLLYWOODSKI utrinki

Kino na Opčinah

predvaja danes 16. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

SPORNI OTROK

(Razdvojena srca)

C. BORCHERS - Y. MITCHELL

Zgodba o slovenskem otroku, ki so ga nacisti med zadnjo vojno izročili nemški družini in katera ga po vojni noče vrniti pravi materi.

GUY DE MAUPASSANT

Bel Ami

51. — (LEPI STRIČEK)

Georges je zamrmral: «A, tako! Izvrstno.»

Obstal je za njo in držal svoj šopek v roki; najrajši bi ga bil skril ali odvrgel. Vendar je rekel: «Na, vrtnic sem ti prinesel!»

Naglo se je obrnila in vsa nasmejana vzkliknila:

«O! Kako si ljubezniv, da si mislil na to.»

Razprostrla je roke in mu ponudila ustnice v zanosu tolikanj resnične radosti, da se je začutil potolaženega.

Vzela je cvetlice, jih poduhala in jih živahno, kakor navdušen otrok, dejala v vazo, ki je stala še prazna nasproti prve. Nato je zamrmrala, opazujoč učinek:

«Kako sem vesela! Zdaj je moj kamin okrašen.»

Skoraj v isti sapi je s prepričanim obrazom pristavila:

«Veš, Vaudrec je očarljiv, precej bosta najboljša prijatelja.»

Brenk zvončka je naznanil grofa. Vstopil je mirno, zelo neprisiljeno, kakor da je doma. Ko je udvorljivo poljubil mladi ženi roko, se je obrnil k možu, mu prisrčno podal roko in vprašal: «Kako se imate, dragi Du Roy?»

Zdaj se ni več strogo in napeto držal, kakor nekdaj, temveč priljudno, kar je pač pomenilo, da je položaj drugačen. Časnikar je bil presenečen in je skušal biti ljubezniv, da bi se odzval tej pobudi. Po petih minutah bi bil človek mislil, da sta že deset let znanca in največja prijatelja.

Tedaj jima je rekla Madeleine, ki ji je obraz kar sijal: «Zdaj vaju puščam sama. Moram pogledati v kuhinjo.» — S temi besedami je odhitela, spremljana od oči obeh mož.

Ko se je vrnila, ju je našla v pogovoru o gledališču, o neki novi igri; soglašala sta se tako popolnoma, da se jima je vnemalo v očeh neke vrste nenadejano prijateljstvo, ko sta odkrivala to brezpogojno vzajemno enakost svojih misli.

Večerja je bila krasna, povsem zaupna in prisrčna; in grof je ostal zelo dolgo, tolikanj dobro se je počutil pri tej ljubeznivi mladi dvojici.

Komaj je bil odšel, je Madeleine rekla možu:

«Kajne, da je imeniten? Bliže ko ga spoznavaš, več nahajaš v njem. To ti je pravi prijatelj, zanesljiv, vdan in zvest. O, da ni njega...»

Svoje misli ni dokončala, in Georges je odgovoril:

«Da, meni se vidi zelo prijeten. Mislim, da se bova prav dobro razumela.»

Ona je precej nadaljevala: «Veš, nocoj imava še delo, preden pojdeva spat. Pred večerjo ti nisem utegnila praviti, ker je takoj prišel Vaudrec. Prejle so mi prinesli važnih novic, poročil iz Maroka. Poslanec Laroche-Mathieu, bodoči minister, mi jih je poslal. Napisati morava velik članek, tak, da bo zbudil občo pozornost. Imam vse, dejstva in številke. Kar neutegoma se morava spraviti na delo. Na, vzemi svetilko.»

Vzel jo je in šla sta v delovno izbo.

Iste knjige kakor nekdaj so bile razvrščene v knjižni omari, le da so stale zgoraj na nji še tri vaze, ki jih je bil Forestier dan pred smrtjo kupil v Juanskem zalivu. Pod mizo je rajnikov obnožnik čakal Du Royevih nog; le-ta se je usedel in vzel slonokoščeni peresnik, ki ga je bil oni na koncu nekoliko ogrizljal.

Madeleine se je naslonila na kamin, si prižgala cigareto in povedala novice; potem je razložila svoje misli in načrt članka, ki ga je imela na umu.

Poslušal jo je pozorno, si čečkal zapiske in navedel, ko je končal, svoje ugovore, zadal vprašanje znova, ga razširil in zdaj sam razvil načrt, ali ne več načrt za članek, ampak kar bojni načrt zoper tačasno ministrstvo. Ta napad bi naj bil uvod. Žena je bila nehala kaditi, tako naglo se ji je budilo zanimanje, tako daljni in široki pogledi so se ji odpirali ob Georgesovih mislih.

Kdaj pa kdaj je zamrmrala: «Da... da... Zelo dobro... Izvrstno... To je zelo močno...»

In ko je tudi ta vse povedal, je rekla:

«Zdaj pišiva.»

Ali njemu je bil začetek zmeraj težak in mukoma je iskal besed. Tedaj je rahlo pristopila, se mu sklonila na ramo in mu jela prav potihoma, na uho, prišepetavati stavke.

Kakšenkrat se je ustavila in vprašala:

«Kajne, to je tisto, kar hočeš povedati?»

Odgovoril ji je: «Da, prav to.»

Imela je v tulu ostre puščice, strupenke, kakršne je zmogla samo ženska, da bi v živo zadela ministrskega predsednika, in v norčevanje iz njegove politike je vpletala norčevanje iz njegovega obraza, na šegav način, ki je zbujal smeh in hkrati osupljal s pravilnim opazovanjem.

Du Roy je tu pa tam vrinil po nekaj vrstic, ki so dajale napadu več globine in sile. Znal je mimo drugega tudi umetnost hudobnega namigovanja, ki se ga je bil naučil pri brušenju svojih dnevnih novic, in kadar se mu je kako dejstvo, ki mu ga je Madeleine navajala kot zatrdno, videlo dvomljivo ali obrekljivo, je bil mojster v tem, da ga je dal bralcu samo uganiti in mu ga je takisto močneje vtisnil v dušo, kakor če bi ga bil odkrito zatrdil.

Ko je bil članek skončan, ga je Georges še dvakrat naglas, z občutkom prebral. Oba sta soglasno sodila, da je čudovit, in se navdušeno, presenečeno muzala drug drugemu, kakor da bi se bila šele zdaj vzajemno razodela. Gledala sta si globoko v oči, prevzeta od občudovanja in nežnosti, ter se zanosno poljubila, z gorečo ljubeznijo, ki jima je prehajala iz duše v telo.

Du Roy je spet vzel svetilko. «Zdaj pa aja tutaja», je rekel z žarečimi očmi.

Odvrnila je: «Vi naprej, mojster, ki svetite na pot.»

Stopil je naprej, ta pa za njim v spalnico, medtem ko ga je s končkom prsta šegetala po tilniku med ovratnikom in lasmi, da bi šel hitreje, kajti tega ljubkovanja se je bal.

Članek je izšel s podpisom «Georges Du Roy de Cantel» in je zbudil veliko hrupa. V zbornici so se vznemirili zaradi njega. Oče Walter je piscu čestital in ga postavil za političnega urednika «*Vie Française*». Dnevne novice je spet dobil Boisrenard.

Tedaj se je v listu začela spretna in huda gonja proti ministrstvu, ki je vodilo posle. Napad, zmeraj točen in podprt z dejstvi, zdaj podsmehljiv, zdaj resen, včasih šaljiv, včasih strupen, je vselej udarjal v črno, z gotovostjo in stalnostjo, ki se ji je vse čudilo. Drugi listi so ven in ven navajali «*Vie Française*» ter strigli iz nje po cele odstavke, in možje na oblasti so pozvedovali, ali bi ne bilo mogoče s kako prefekturo zamašiti usta temu neznanemu, zagrizenemu nasprotniku.

Du Roy je začenjal sloveti med političnimi skupinami. Da mu raste vpliv, je čutil po stiskih rok in po načinu, kako so se mu odkrivali. Vrh tega je strmel nad svojo ženo ter občudoval njeno bistroumnost, spretnost njenih poizvedb in mnogostranost njenih znanstev.

Vsak trenutek je našel v svoji sprejemnici, kadar se je vrnil domov, kakega senatorja, poslanca, višjega uradnika ali generala, ki so vsi občevali z Madeleine zaupno in resno, kakor s staro prijateljico. Kje se je bila seznanila z vsemi temi ljudmi? V družbi, je pravila. Ali kako si je bila znala pridobiti njih zaupanje in naklonjenost? To mu ni šlo v glavo.

«Vražja diplomatka bi bila», si je mislil.

Prihajala je velikokrat prepozno k obedom, zasopla, rdeča in trepetajoča, in rekla, še preden si je utegnila odvezati kopreno: «Danes imam cukrček! Zamisli si, da je pravosodni minister pravkar imenoval dva uradnika, ki sta bila v mešanih komisijah. Tak zakol mu pripraviva, da ga ne bo pozabil.»

In pripravila sta ministru zakol, drugi dan spet enega, naslednjič pa tretjega. Poslanec Laroche-Mathieu, ki je vsak torek večerjal v rue Fontaine, po grofu de Vaudrec — s tem se je teden pričenjal — je žemi in možu čvrsto stiskal roke ter kazal neznansko veselje. Kar naprej je ponavljal: «Grom in strela, kakšna vojska! Pa da bi se nam po tem ne obneslo!»

Upal je namreč, da se mu zares posreči sneti s kljuke listnico za zunanje zadeve, na katero je že dolgo prežal.

(Nadaljevanje sledi)